



**GALIMYBĖS,  
SKIRTOS  
VISIEMS**

Leidyns organizacijoms, dirbančioms su specialiuju poreikių turinčiu jaunimu ir besidominčioms galimybėmis tobulinti, praturtinti savo veiklą



Erasmus+



EUROPOS  
SOLIDARUMO  
KORPUSAS



LEIDINĮ PARENGĖ Panevėžio jaunuolių dienos centras.

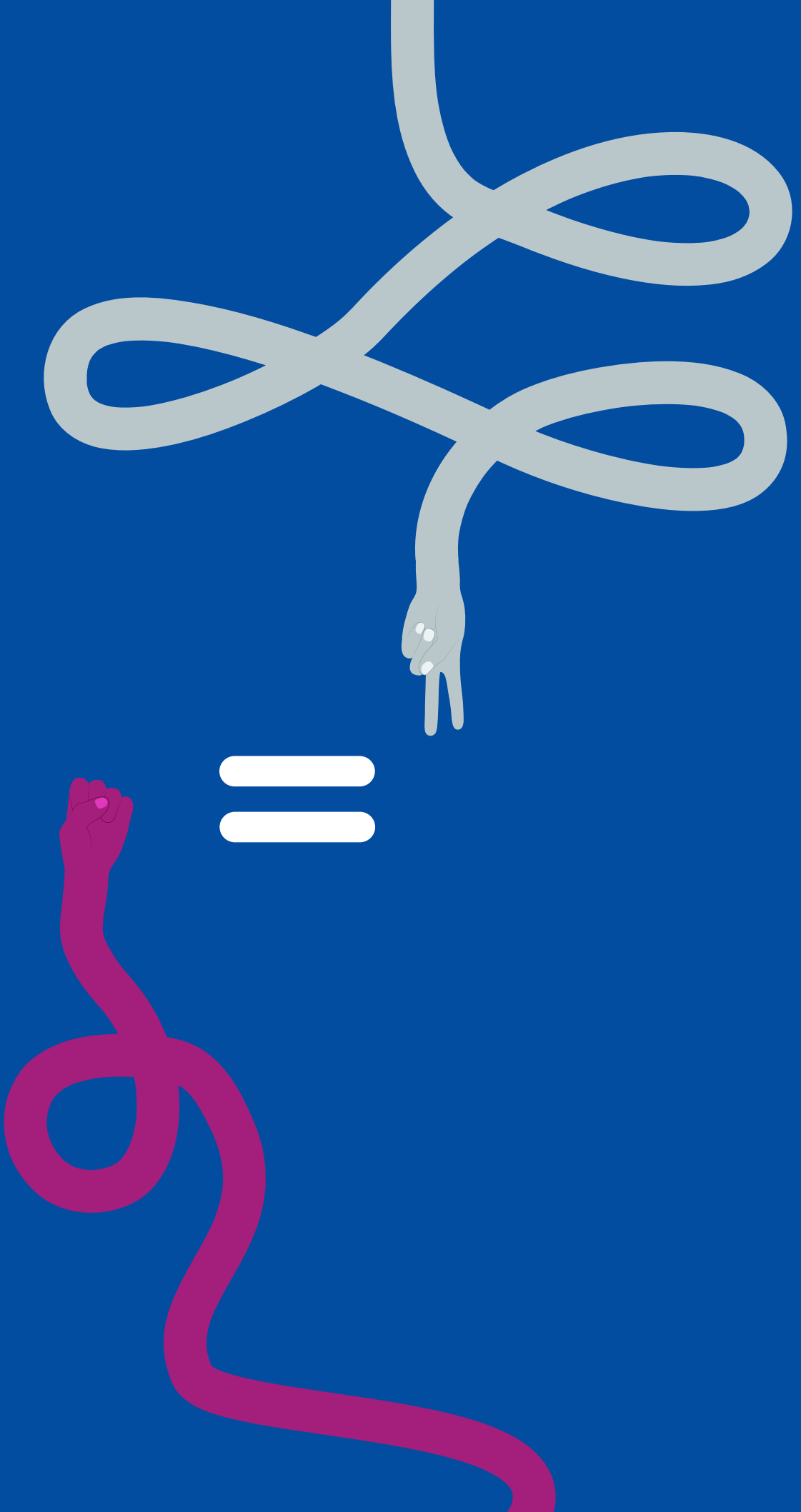
IŠLEISTA VŠĮ „Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros“ užsakymu 2020 m., finansuoja Europos Sąjungos programa „Erasmus+“.

VIZUALINIS SPRENDIMAS levos Makarevičės.

---

# TURINYS

AUTORIŲ ŽODIS	5
ĮŽANGA	7
PROJEKTAS – KAS TAI IR KAM JIS SKIRTAS?	9
1. ORGANIZACIJA – PROJEKTO PARTNERĖ	12
1.1 Ką reiškia būti projekto partnere?	12
1.2 Kokius projektus įgyvendinant galima būti organizacija partnere?	13
1.3 Kokia buvimo organizacija partnere nauda?	21
1.4 Į ką svarbu atkreipti dėmesį, siekiant būti organizacija partnere?	21
2. ORGANIZACIJA – NACIONALINIO PROJEKTO KOORDINATORĖ	22
2.1 Ką reiškia būti nacionalinio projekto koordinatorė?	22
2.2 Kokius nacionalinius projektus galima koordinuoti?	23
3. ORGANIZACIJA – TARPTAUTINIO PROJEKTO KOORDINATORĖ	30
3.1 Ką reiškia būti tarptautinio projekto koordinatorė?	30
3.2 Kokius tarptautinius projektus galima koordinuoti?	31
PATARIMAI	46
Patarimai, kaip tapti tarptautinių projektų partneriais ar kaip partnerius surasti	46
Kas yra Kokybės ženklas, kada jo reikia ir patarimai, kaip jį gauti	49
Patarimai, kaip pildyti paraišką dėl projekto finansavimo	52
Kas yra „Youthpass“ ir patarimai, kaip jį taikyti	54
BAIGIAMASIS ŽODIS	57
SĄVOKŲ ŽODYNAS	58



---

# AUTORIŲ ŽODIS



Sveiki, aš Lina. Su specialiųjų poreikių turinčiu jaunimu dirbu daugiau kaip 20 metų.

Gerai žinau šių jaunuolių poreikius, stiprybes ir silpnybes. Dažnai padedu jaunimui spręsti sudėtingas problemas ir įveikti kliūtis. Rūpinuosi specialiųjų poreikių jaunimo įtrauktimi, lygiomis galimybėmis, saugumu, įgalinimu, teisių gynimu, gyvenimo kokybės gerinimu.



Sveiki, aš Aistė. Su specialiųjų poreikių turinčiu jaunimu dirbu daugiau nei 15 metų.

Puikiai žinau šių jaunuolių norus ir svajones. Aš padedu jaunimui mokytis, ieškoti, atrasti save, keisti pasaulį ir šėlioti. Rūpinuosi specialiųjų poreikių jaunimo ateitimi, saviraiška, galimybėmis pabėgti nuo rutinos, išėiti iš komforto zonos, padedu jiems atrasti naujus mokymosi būdus.

Mes abi dirbame Panevėžio jaunuolių dienos centre – organizacijoje, kurios tikslinė grupė yra specialiųjų poreikių jaunimas.

**Mūsų organizacija aktyviai naudoja Europos Sąjungos jaunimo rėmimo programų – „Erasmus+“ ir „Europos solidarumo korpusas“ – galimybes.**



Naudodamasi ES programų jaunimui galimybėmis mūsų organizacija tapo išskirtinė, inovatyvi, atvira visuomenei ir įvairioms kultūroms, tolerantiška kitokiems požiūriams. Tapome organizacija, iš kurios mokomasi.



Programų „Erasmus+“ ir „Europos solidarumo korpusas“ projektai mūsų organizacijos jaunimui bei jaunimo darbuotojams leidžia įgyti daug žinių ir kompetencijų, nuolat mokytis ir tobulėti, inovatyviai spręsti iškilančias problemas, įgyvendinti unikalias jaunimo idėjas.

Kaip mums pavyksta? Su kokiais sunkumais, iššūkiais mes susiduriame? Ko mes išmokome, pasiekėme? Atsakymus rasite šiame leidinyje.



Aš optimistė, ieškotoja, nebijanti išmėginti naujovių, todėl šiame leidinyje mano komentarai bus apie tai, kokias galimybes atveria įvairūs Europos Sąjungos jaunimo rėmimo programų projektai, kokią naudą jie sukuria. Tikiuosi, tai įkvėps ir jūsų organizaciją imtis naujų iniciatyvų.



Aš esu atidi detalėms pragmatikė, galvojanti bent kelis žingsnius į priekį, todėl šiame leidinyje mano komentarai bus apie tai, į ką, imantis vieno ar kito projekto, reikėtų atkreipti dėmesį. Tikiuosi, tai padės jums pasiruošti.

# IŽANGA

Šis leidinys skirtas organizacijoms, dirbančioms su specialiųjų poreikių turinčiu jaunimu ir besidominčioms galimybėmis tobulinti, praturtinti savo veiklą.



Šiame leidinyje pagrindines sąvokas mes suprantame taip:

- **Organizacija** – tai organizacija, kuri įvairiomis formomis dirba su jaunais žmonėmis, turinčiais specialiųjų poreikių.
- **Jaunas žmogus** – tai asmuo nuo 13 iki 30 metų amžiaus.
- **Specialiųjų poreikių turintis jaunimas** – tai jauni žmonės su negalia (intelekto, judėjimo, klausos, regos, kalbos, turintys elgesio, emocinių sutrikimų ir pan.).

Viena iš darbo su specialiųjų poreikių turinčiu jaunimu formų yra projektinė veikla.

Projektinę jaunimo veiklą remia dvi Europos Sąjungos programos: „Erasmus+“ ir „Europos solidarumo korpusas“.

Šiomis programomis Europos Sąjunga siekia įgalinti jaunimą spręsti jauno žmogaus įtraukties, pažėdžiamumo, neformalaus mokymosi, tobulėjimo, įsadarbinimo, lygybės ir solidarumo klausimus.

Daugiau apie „Erasmus+“ [www.erasmus-plus.lt](http://www.erasmus-plus.lt)

Daugiau apie „Europos solidarumo korpusą“ [www.solidarumokorpusas.lt](http://www.solidarumokorpusas.lt)

Organizacijos į minėtas programas gali įsitraukti keliais būdais:

- būti tarptautinio arba nacionalinio projekto partnere;
- būti nacionalinio projekto koordinatore;
- būti tarptautinio projekto koordinatore.

Šiame leidinyje bus kalbama apie kiekvieną įsitraukimo į programą būdą atskirai, aptariant, ką toks įsitraukimas reiškia, kokių atsakomybių reikalauja ir kokią naudą atneša. Kad būtų aiškiau, kiekvienas atvejis iliustruotas tikromis istorijomis.



# PROJEKTAS – KAS TAI IR KAM JIS SKIRTAS?

Projektas – tai neformalaus mokymosi veikla, nukreipta į unikalų tikslo pasiekimą.

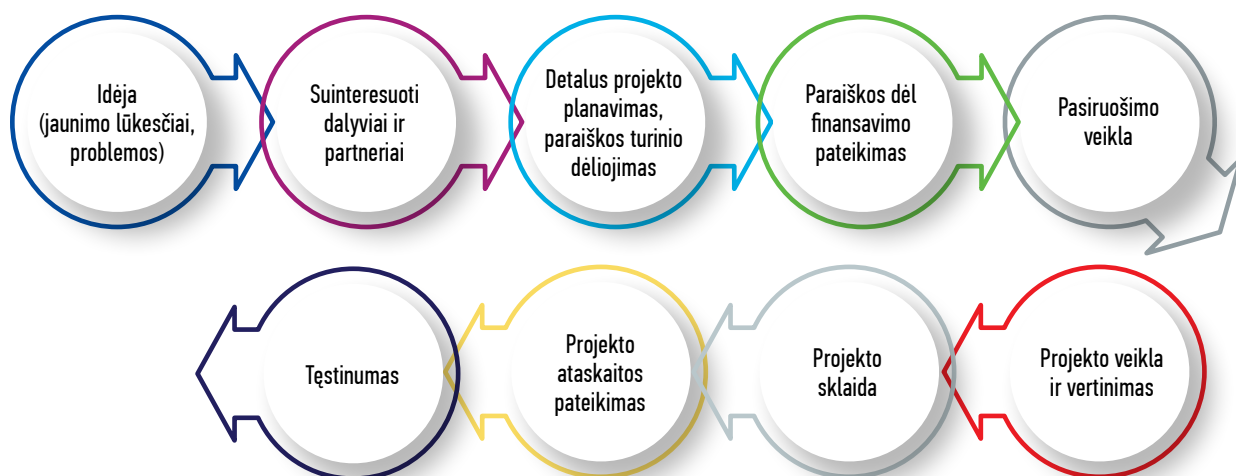


Projektas turi pradžią ir pabaigą.

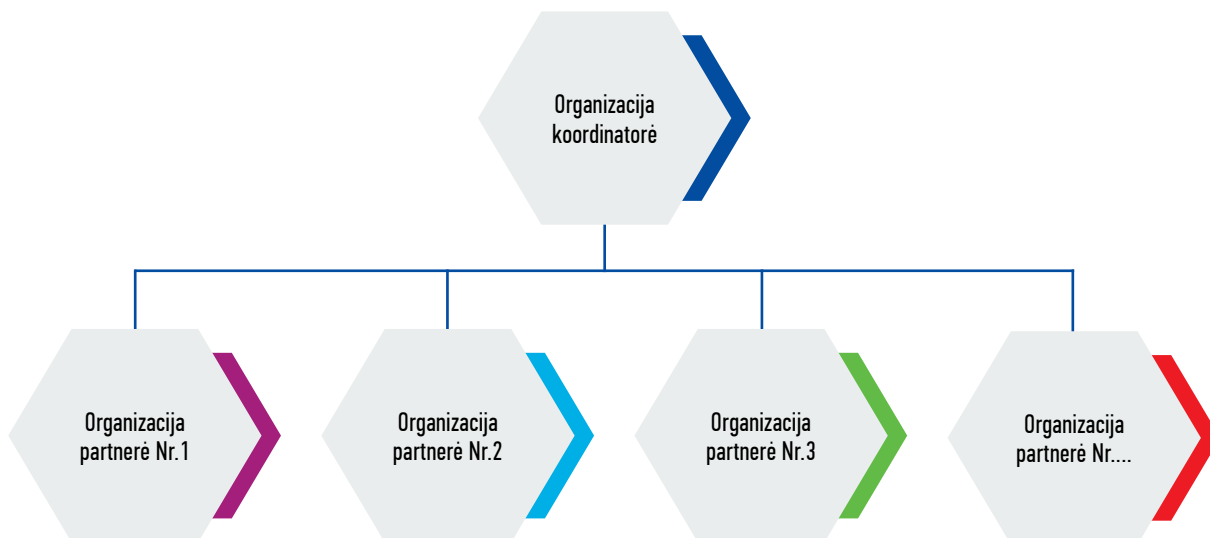
Projektas turi veiklai skirtus finansinius ir žmogiškuosius išteklius.

Projektas turi vieną ar kelias tikslines grupes.

## PROJEKTO CIKLAS



## PROJEKTO ORGANIZACINĖ SCHEMA



## PROGRAMOMIS PASINAUDOTI GALI ŠIOS ORGANIZACIJOS:

- ne pelno siekiančios organizacijos, asociacijos, NVO;
- socialinės įmonės;
- regiono ar nacionalinio lygmens valstybinės įstaigos;
- jaunimo grupės, veikiančios darbo su jaunimu srityje, bet nebūtinai jaunimo organizacijos struktūroje (t. y. neformaliosios jaunimo grupės).



## PROJEKTŲ NAUDA

Galimybės jaunimui ir su jaunu dirbantiems darbuotojams:

- įgyvendinti savo idėjas;
- įgalinti jaunimą spręsti savo problemas;
- įgyti naujų žinių, įgūdžių, patirties ir kompetencijų;
- padidinti mokymosi ir įsidarbinimo galimybes;
- mokytis vieniems iš kitų ir patirti bendrystę;
- geriau suprasti kitas kultūras, papročius ir gyvenimą, atpažinti nacionalinį paveldą;
- geriau suprasti tokias vertybes kaip solidarumas, demokratija, tolerancija, draugystė, bendruomeniškumas ir t.t.



# 1. ORGANIZACIJA – PROJEKTO PARTNERĖ

## 1.1 Ką reiškia būti projekto partnere?



Organizacija partnerė padeda parengti ir įgyvendinti projektą. Organizacijai partnerei tenka mažiau atsakomybių nei koordinatoriui, tačiau jos įsitraukimas visuose projekto etapuose yra būtinas, o vaidmuo priimant sprendimus yra lygiavertis.

Nepatyrusioms organizacijoms buvimas projekto partnere suteikia galimybę mokytis projekto įgyvendinimo subtilybių iš labiau patyrusių organizacijų.

### KOKIOS ATSAKOMYBĖS TENKA BŪNANT ORGANIZACIJA PROJEKTO PARTNERE?

#### Iki projekto finansavimo:

- kruopščiai susipažinti su organizacijos koordinatorės projekto idėja, tikslais, kad būtų veikiamas bendra linkme;
- būti aktyvia partnere: siūlyti savo idėjas ir patirtį, nevengti atsakomybių, dalyvauti procesuose (pavyzdžiui, paraiškos pildymo);
- bendrauti ir bendradarbiauti su visais projekto partneriais;
- inicijuoti ir pradėti vykdyti pasirengimo projektui procesą. Numatyti strategiją, kaip bus atrenkami dalyviai, kaip jie bus ruošiami, palaikomi, motyvuojami, kas bus atsakingi asmenys ir pan.;
- planuojamas projekto veiklas įtraukti į organizacijos veiklų kalendorių, kad visi suinteresuoti asmenys būtų apie tai informuoti.

**Po projekto finansavimo:**

- su organizacija koordinatorė pasirašyti detalią partnerystės sutartį, aprėpiančią visas atsakomybes projekte;
- išsiginčinti ir pasidalinti atsakomybėmis organizacijos viduje, pavyzdžiui, kas atsakingas už grupės ir dalyvių priežiūrą/palydėjimą, finansus, ataskaitų rengimą;
- organizuoti dalyvių atranką, pasirengimą, instruktavimą ir mokymus;
- rasti kvalifikuotus, atsakingus mokymosi procese lydinčius asmenis;
- organizuoti dalyvių kelionės bilietų, vizų, draudimo įsigijimą;
- nuolat bendrauti ir bendradarbiauti su dalyviais ir partneriais;
- atsakingai vykdyti visus savo įsipareigojimus;
- kilus iššūkiams nedelsiant susisiekti su partneriais ir kreiptis pagalbos arba kartu ieškoti sprendimo būdų.

## 1.2 Kokius projektus įgyvendinant galima būti organizacija partnere?



### 1.2.1 JAUNIMO MAINŲ PROJEKTAS

Jaunimo mainų projektas – tai galimybė jaunimo grupėms iš skirtingų šalių susitikti trumpam laikotarpiui neformaliajam ugdymui: plėsti akiratį, pažindintis su kitomis kultūromis, mokytis vieniems iš kitų, keistis gerosiomis patirtimis, įgyvendinti bendras idėjas ir pan.

Jaunimo mainais nėra laikomos akademinės, pažintinės, turistinės, poilsinės kelionės, pelno siekiančios veiklos, festivaliai, gastrolės – tokios veiklos nėra finansuojamos.



**Veiklos tikslas:** jaunimo tarptautinis neformalus mokymasis pasirinkta tema, pasikeitimas gerąja patirtimi, idėjų įgyvendinimas.



**Veiklos trukmė:** nuo 5 iki 21 dienos, neįskaitant kelionės laiko.



**Projekto trukmė:** nuo 3 iki 24 mėnesių.



**Šalių skaičius:** mažiausiai 2 skirtingos šalys. Veikla turi būti vykdoma šalyje, kurioje veikia viena iš dalyvaujančių organizacijų.



**Dalyvių amžius:** nuo 13 iki 30 metų.



**Dalyvių skaičius:** ne mažiau kaip 16 ir ne daugiau kaip 60 dalyvių.



**Palaikymas:** jaunimą lydi ir viso projekto metu palaiko grupių lyderiai. Grupės lyderis negali būti jaunesnis nei 18 metų amžiaus.



**Išankstinio planavimo vizitas** (toliau – IPV): neprivalomas, bet rekomenduojamas virtualus ar fizinis organizacijų – projekto partnerių – susitikimas prieš prasidedant veiklai, šiuo atveju – jaunimo mainams.



### JAUNIMO MAINŲ PROJEKTO, KURIAME ORGANIZACIJA BUVO PARTNERE, PAVYZDYS

Kartą mūsų organizacija – Panevėžio jaunuolių dienos centras (JDC) – gavo laišką iš Graikijos su pasiūlymu dalyvauti jaunimo mainų projekte. Projekto koordinatore – su specialiųjų poreikių turinčiu jaunimu dirbanti organizacija „ESTIA“ („Support & Social Care Center for People with Intellectual Disability“) – mūsų kontaktus rado partnerių paieškos bazėje (plačiau apie šią bazę skaitykite [46 psl.](#)). Laiške buvo aprašyta projekto idėja ir tikslai – susipažinti ir supažindinti su graikų kultūra bei papročiais, išmokti šokti nacionalinį graikų šokį sirtakį, gaminti graikiškus patiekalus.



Tapti projekto partnerėmis iš viso buvo kviečiamos organizacijos iš 3 šalių skirtinguose regionuose: Norvegijos (Šiaurė), Portugalijos (Pietūs) ir Lietuvos (Rytai). Buvo nurodyta, kad projektas skirtas būtent specialiųjų poreikių jaunimui.

Pasiūlymą pristatėme mūsų centro jaunuoliams ir šie labai apsidžiaugė, kad turės progą kartu su kitais organizuoti projektą, keliauti, susitikti su jaunais žmonėmis, kartu veikti. Todėl pasiūlymą būti projekto partnere priėmėme.



Vėliau pasirodė, kad mūsų centro jaunuoliai ne visiškai suprato, ko iš jų bus tikimasi. Kartu su partneriais pradėję detaliai planuoti projektą, jie suprato, kad mainų metu būtų mokomasi tik apie Graikijos kultūrą bei papročius. Jaunuoliai ėmė abejoti savo gebėjimais: ar pavyks šokti tą sudėtingą šokį, ar patiekalai bus skanūs, ar po projekto grįžę į namus jie norės gaminti šiuos patiekalus šeimos nariams ir draugams... Kilo pačių įvairiausių dvejonių.

Galiausiai mūsų jaunuoliai pasiūlė veiklų metu susipažinti su visų projekte dalyvaujančių šalių kultūra ir papročiais. Pritarus šiai idėjai, visi pasijuto labiau įtraukti, tapo atsakingi už savo šalies kultūros pristatymą, už pasirengimą tapti mokytojais.



Šio projekto metu jaunimas įgijo pasitikėjimo, turėjo galimybę tapti savo šalies ambasadoriais, pasijuto Europos piliečiais, atrado įvairius kultūrų panašumus ir skirtumus.

## 1.2.2 SU JAUNIMU DIRBANČIŲ ASMENŲ MOBILUMO PROJEKTAS

Su jaunimu dirbančių asmenų mobilumo projektas, arba Jaunimo darbuotojų mobilumo projektas, tai galimybė su jaunimu dirbantiems asmenims tobulėti profesinėje srityje – kelti darbui reikalingas kompetencijas, keistis gerą patirtimi su kitų šalių kolegomis ir taip gerinti darbo metodus, kurti partnerystes ir pan.

JAUNIMO DARBUOTOJŲ MOBILUMO PROJEKTO VEIKLOS GALI BŪTI:

- seminarai,
- mokymosi kursai,
- kontaktų užmezgimo renginiai,
- darbo su jaunimu stebėjimas kitoje šalyje,
- pažintiniai vizitai jaunimo srityje veikiančioje organizacijoje.



**Veiklos tikslas:** tobulinti su jaunimu dirbančių asmenų profesinius sugebėjimus.



**Veiklos trukmė:** nuo 2 dienų iki 2 mėnesių, neįskaitant kelionės laiko.



**Projekto trukmė:** nuo 3 iki 24 mėnesių.



**Šalių skaičius:** mažiausiai 2 skirtingos šalys. Veikla turi būti vykdoma šalyje, kurioje veikia viena iš dalyvaujančių organizacijų.



**Dalyviai:** organizacijų, dirbančių su jaunimu, darbuotojai. Dalyvių amžius neribojamas. Dalyviai turi būti iš siunčiančiosios arba priimančiosios organizacijos šalies.



**Dalyvių skaičius:** iki 50 dalyvių (įskaitant mokymų vadovus, fasilitatorius) planuojamoje veikloje.





### JAUNIMO DARBUOTOJŲ MOBILUMO PROJEKTO, KURIAME ORGANIZACIJA BUVO PARTNERE, PAVYZDYS

Su Islandijos nevyriausybine organizacija „Ás styrktarfélag“ („As styrktarfelag association“), dirbančia su specialiujų poreikių turinčiu jaunimu, mes, Panevėžio jaunuolių dienos centras, susipažinome tarptautiniame renginyje – kontaktų užmezgimo seminare (plačiau apie tokius renginius ir kaip juose sudalyvauti skaitykite [47 psl.](#)).

Minėta Islandijos organizacija, siekdama pasidalinti savo gerą patirtimi ir pasisemti jos iš kitų, nusprendė koordinuoti tarptautinį jaunimo darbuotojų mobilumo projektą ir pakvietė mūsų organizaciją būti partnere.

Buvo suplanuota viena pagrindinė veikla – jaunimo darbuotojų veiklos stebėjimas būtent Islandijos nevyriausybiniame organizacijoje.

Darbo stebėjimas yra labai tinkama jaunimo darbuotojų mokymosi forma, nes ji suteikia galimybę gyvai matyti kasdienį kolegų darbą, semtis gerosios praktikos, čia ir dabar diskutuoti bei aptarti visus rūpimus klausimus.

Stebint kolegų Islandijoje darbą, mus ypač sužavėjo jų organizuojamos socialinės dirbtuvės, kuriose įvairia veikla užsiima specialiujų poreikių turintis jaunimas. Sužinojome, jog dirbtuvės gauna užsakymus iš privačių asmenų, pavyzdžiui, paruošti mažas prisiminimo dovanėles šeimos šventei. Tokia jaunimo įveiklinimo forma prieš keletą metų, kai ir vyko minimas projektas, buvo dar naujovė Lietuvoje. Vos grįžę į Lietuvą įkūrėme socialines dirbtuves savo organizacijoje. Šiuo metu bendradarbiaujame su dviem privačiais verslais ir mūsų dirbtuvėse nuolat verda gyvenimas. Tai vienas iš pavyzdžių, kaip jaunimo darbuotojų mobilumo projekto metu įgytos žinios yra pritaikomos praktiškai ir turi išliekamąją vertę bei poveikį jaunimo ateičiai.



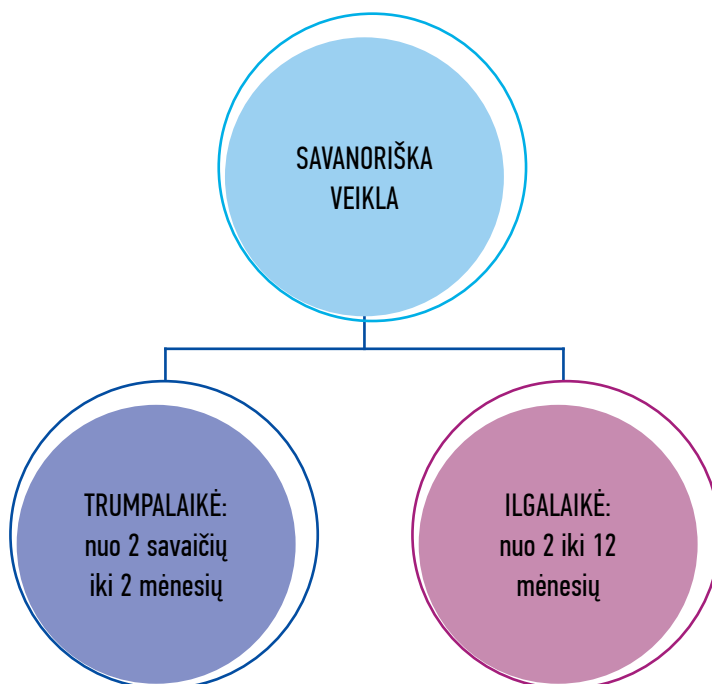
### 1.2.3 TARPTAUTINIS SAVANORYSTĖS PROJEKTAS

Tarptautinis savanoriškos veiklos projektas – tai proga suteikti galimybę jaunimui įgyti tarptautinės patirties, susipažinti su kitų šalių jaunimu, kultūra, pagerinti įgūdžius, reikalingus asmeniniam, socialiniam, pilietiniam ir profesiniam tobulėjimui, padidinti tolesnio mokymosi ir įsidarbinimo galimybes.

Būdama partnere savanoriškos veiklos projekte organizacija priima jaunus žmones iš užsienio savanoriauti pas save arba siunčia savo jaunuolius į organizacijas užsienyje.

**Savanoriška veikla yra** neatlyginama veikla visuomenės labui, kurios metu savanoris neformaliai mokosi. Savanorystės sąlygos nustatomos savanorio bei veiklos organizatoriaus susitarimu ir neprieštarauja bendriems projektą finansuojančios programos reikalavimams.

**Savanoriška veikla nėra** darbas – savanoris negali pakeisti etatinio darbuotojo.



Jaunuoliams, turintiems negalią, labiau pritaikyta trumpalaikė savanoriška veikla.



**Projekto bendra trukmė:** iki 24 mėnesių.



**Savanorystės trukmė:** trumpalaikė nuo 2 savaitių iki 2 mėnesių, ilgalaikė nuo 2 iki 12 mėnesių.



**Šalių skaičius:** mažiausiai 2 skirtingos šalys. Veikla turi būti vykdoma šalyje, kurioje veikia viena iš dalyvaujančių organizacijų.



**Dalyvių amžius** nuo 18 iki 30 metų. Jaunuoliai turi būti įregistruoti „Europos solidarumo korpuso“ [duomenų bazėje](#).



**Palaikymas:** savanorystės metu savanoriai palaikymą gauna iš mentoriaus, tutoriaus ir lydinčio asmens.

- Mentorius – asmuo, kuris padeda savanoriui integruotis į organizaciją ir vietos bendruomenę.
- Tutorius – organizacijos, kurioje savanoriaujama, paskirtas asmuo, planuojantis ir derinantis savanorio veiklas, užduotis, stebintis, padedantis spręsti kylančias problemas, padedantis įsivertinti mokymosi procesą, savanorystės patirtį.
- Lydintis asmuo – tai asmuo, kuris padeda specialiujų poreikių turinčiam savanoriui jo kelionės ar veiklų metu.



**Išankstinio planavimo vizitas** (toliau – IPV): neprivalomas, bet rekomenduojamas virtualus ar fizinis organizacijų – projekto partnerių – susitikimas prieš prasidedant veiklai, šiuo atveju – savanorystės laikotarpiui.



### TARPTAUTINIO SAVANORYSTĖS PROJEKTO, KURIAME ORGANIZACIJA BUVO PARTNERE, PAVYZDYS

Su Italijos organizacija „Kara Bobowski“, dirbančia su specialiųjų poreikių jaunimu, mes, Jaunuolių dienos centras, bendradarbiaujame jau keletą metų. Ši organizacija yra sukaupusi didelę patirtį jaunimo savanorystės srityje.

Kadangi Lietuvoje jaunimui su negalia rasti vietų savanoriauti, igyti tokios patirties, yra sudėtinga, nusprendėme pasitarti su Italijos organizacija ir paieškoti tarptautinių galimybių. Taip tapome organizacija partnere „Kara Bobowski“ koordinuotame tarptautiniame savanorystės projekte.

O ką tai reiškia jaunam žmogui su negalia, lai papasakoja jis pats.



Sveiki, mano vardas Roberta, man 24 metai. Lankau Panevėžio jaunuolių dienos centrą, nes dėl savo negalios negaliu rasti darbo. Centre aš mokausi savarankiškumo, stengiuosi igyti ateičiai reikalingų įgūdžių.

Centro vadovė su manimi ir mano draugais daug kalba apie mūsų ateities tikslus, norą mokytis naujų dalykų. Vienu mokymosi būdų ji įvardijo savanorystę. Ji man pasiūlė važiuoti savanoriauti į Italiją.

Iš pradžių man buvo baisu – nežinojau, ką reiškia būti savanore. Todėl projekto koordinatore iš Italijos man paskambino ir viską paaiškino: virtualiai parodė, kur aš gyvensiu, kur valgysiu, ką veiksiu. Taip aš susižavėjau šia idėja. Ruošiantis projektui gavau nemažai užduočių ir daug dirbau su vadove.

Man pavyko, nors:

- aš nekalbu angliškai. Susikalbėti man padėjo mane projekto metu lydėjusi centro darbuotoja Virmanta;
- aš neturėjau įgūdžių keliauti savarankiškai. Iki savanorystės mano tėvai mane visada palydėdavo į dienos centrą, nors gyvenu netoli jo. Nuvykti į savanorystės vietą ir saugiai bei oriai ten jaustis man padėjo mane lydėjusi darbuotoja. Grįžusi iš savanorystės aš įtikinau savo šeimą, kad esu savarankiška ir manęs nereikia lydėti. Mano argumentas: „Jei jau Italijoje nepaklydau, tai čia tikrai nepaklysiu.“;
- iki projekto niekada nesavanoriauau. Dabar esu savanorė globos namuose ir organizuoju veiklas senjorams.



Man labai patiko savanoriauti. Mano išvyka truko 3 savaites. Aš mokiau dienos centro vaikus įvairių rankdarbių: siuvinėjimo kryželiu, dekupažo, nėrimo vašeliu. Taip pat mokiau gaminti lietuviškus patiekalus: kukulienę, keptą duoną su česnaku, bulvinius blynus, šaltibarščius. Mano pagalba visi džiaugėsi, o aš džiaugiuosi, kad galėjau padėti.

Man nereikėjo mokėti nei už kelionę, nei už nakvynę, nei už maistą. Gavau net ir kišenpinigių, už kuriuos nusprendžiau nusipirkti traukinio bilietą ir, kai turėjau laisvą dieną, nuvykau apžiūrėti labai gražaus miesto – Venecijos.



### 1.3 Kokia buvimo organizacija partnere nauda?

- Buvimas projekto partnere yra puiki praktika prieš siekiant tapti organizacija projekto koordinatore.
- Įsitraukiant į projektus ir vystant partnerystę tarp organizacijų padidėja galimybė įgyvendinti idėjas, pasiekti tikslus, kurių pasiekti be kitų pagalbos nepavyksta (dėl pajėgumų, patirties, finansų ar kt. išteklių trūkumo).
- Partnerystės projektuose galima padėti ilgalaikio bendradarbiavimo su kitomis organizacijomis pagrindus. Užmegzti kontaktai su kitų šalių kolegomis gali būti naudingi bet kada ateityje, įvairiose situacijose.



### 1.4 Į ką svarbu atkreipti dėmesį, siekiant būti organizacija partnere

- Siekiant tapti projekto partnere, reikalinga organizaciją registruoti partnerių paieškos bazėje, dalyvauti tarptautiniuose renginiuose, skirtuose partnerysčių užmezgimui (plačiau apie tai skaitykite skyriuje ✍ „Patariamai, kaip tapti tarptautinių projektų partneriais ar kaip partnerius surasti“, 48 psl.).
- Sėkminga organizacijų partnerystė grindžiama pasitikėjimu, pagarba, lygiomis galimybėmis ir atsakomybėmis, bendrais tikslais ir individualiomis kiekvieno partnerio stiprybėmis.
- Svarbu su kitomis organizacijomis pasirašyti aiškius partnerystės susitarimus ir viso projekto metu palaikyti atvirą, sąžiningą dialogą.

## 2. ORGANIZACIJA – NACIONALINIO PROJEKTO KOORDINATORĖ

### 2.1 Ką reiškia būti nacionalinio projekto koordinatore?



Nacionalinis projektas yra tas, kurio veiklos vyksta Lietuvoje ir dalyvauja asmenys tik iš Lietuvos.



Koordinuojanti organizacija yra ta, kuri atlieka pagrindinį vaidmenį organizuojant projektą.

#### KOKIOS ATSAKOMYBĖS TENKA KOORDINUOJANT NACIONALINĮ PROJEKTĄ?

Iki projekto finansavimo:

- išgryninti projekto idėją;
- kartu su jaunuimu išsikelti aiškius, pasiekiamus ir pamatuojamus tikslus bei uždavinius;
- kartu su jaunuimu sudaryti konkretų veiklos planą;
- teikti projekto paraišką (detaliai aprašyti projektą), siekiant gauti finansavimą.

**Gavus projekto finansavimą:**

- užtikrinti, kad projektas vyktų sklandžiai, efektyviai, pagal iš anksto numatytus tikslus, terminus, veiklos planą, išteklius;
- jeigu tokių yra, bendradarbiauti su organizacijomis projekto partnerėmis (pasirašyti su partneriais įsipareigojimus apibrėžiančias ir įtvirtinančias sutartis, nuolat komunikuoti, tartis, kartu priimti sprendimus, atsiskaityti su jais);
- užtikrinti projekto viešinimą – pristatymą platesnei auditorijai;
- pasirūpinti „Youthpass“ pažymėjimų išdavimu projekto dalyviams (plačiau apie „Youthpass“ skaitykite [↗ 54 psl.](#));
- teikti veiklos ataskaitas Nacionalinei agentūrai;
- viso projekto metu komunikuoti su Nacionaline agentūra dėl projekto įgyvendinimo klausimų.

**Nacionalinio projekto koordinavimas – tai puiki praktika prieš imantis tarptautinio projekto.**

## 2.2 Kokius nacionalinius projektus galima koordinuoti?



### 2.2.1 SOLIDARUMO PROJEKTAS

Solidarumo projektu vadinamas jaunų žmonių grupės inicijuotas, jų vietos bendruomenei naudingas projektas. Tai galimybė jaunam žmogui savo laiką bei energiją panaudoti prasmingai – prisidėti prie problemos, matomos artimoje aplinkoje, sprendimo ir šio proceso metu ugdyti darbo komandoje, laiko planavimo, organizavimo ir kitus įgūdžius.

Solidarumo projektą inicijuoti ir įgyvendinti gali neformalios jaunimo (18–30 metų amžiaus) grupės, sudarytos iš ne mažiau kaip 5 žmonių. Grupė privalo turėti globojančią organizaciją, atliekančią konsultanto, palydėjo, teisinio atstovo vaidmenį ir padėsiančią jaunuoliams pasirašyti dotacijos sutartį, tvarkytis su finansais, įsipareigojimais. Globojančia organizacija gali būti bet kokia organizacija, su kuria jaunuolių grupė turi patikimą santykį, pavyzdžiui: jaunimo centras, mokykla, biblioteka, įvairios NVO ir pan.



**Veiklos tikslas:** įgyvendinti teigiamus pokyčius vietinėje bendruomenėje, neformaliai mokyti pasirinkta tema, skleisti solidarumo idėjas.



**Projekto trukmė:** iki 12 mėnesių.



**Dalyviai:** iniciatyvinė jaunimo grupė, sudaryta iš ne mažiau kaip 5 jaunų (nuo 18 iki 30 metų amžiaus) asmenų.



**Palankumas:** jaunimą viso projekto metu palaiko, globoja ir konsultuoja jaunimo ar su jaunuimu dirbanti organizacija.



Visi iniciatyvinės grupės jaunuoliai turi būti užsiregistravę „Europos solidarumo korpuso“ [duomenų bazėje](#).





### ĮGYVENDINTO SOLIDARUMO PROJEKTO PAVYZDYS

Sveiki, mano vardas Paulius. Aš turiu proto negalią ir lankau Panevėžio jaunuolių dienos centrą.

Kartą centro socialinė darbuotoja leva mums pristatė „Europos solidarumo korpuso“ programą ir jos projektus. leva pasakė, kad tai galimybė jauniems žmonėms įgyvendinti svajones. Po šio pristatymo mes su draugais nusprendėme įgyvendinti savąją.

Mūsų svajonė buvo iš dienos centro išeiti į miesto aikštes, parkus, gatves, susirasti naujų draugų ir su jais smagiai leisti laisvalaikį. Pro dienos centro langus mes dažnai matydavome, kaip jaunimas vaikštinėja gatvėmis, sėdi parkuose ir geria kavą. Mes pagalvojome: gal kava ir galėtų mus suvienyti?

Taip gimė mūsų – mano, Robertos, Sandros, Kotrynos, Martyno – projektas „Solidarumo kava“. Su darbuotojų pagalba parašėme ir pateikėme projekto paraišką, gavome finansavimą ir atidarėme mobilią kavinę!

Išmokome patys ruošti kavą ir ją vaišiname tiek užsukančius į dienos centrą, tiek praeivius parkuose, aikštėse. Norėjome tai daryti todėl, kad nusibodo būti atskirtiems, norėjome bendrauti, pažinti, norėjome, kad kiti žmonės į mus žiūrėtų kaip į draugus ir kaip į linksmus, lygiaverčius pašnekovus.

Apie mus daug rašė vietinė ir nacionalinė žiniasklaida, buvo kuriami reportažai. Visiems buvo įdomu, kaip jaunimas, turintis intelekto sutrikimą, gali dirbti kavinėje, ruošti gėrimus, savarankiškai aptarnauti klientus. Mus kvietė į įvairius renginius būti kavos pertraukėlių organizatoriais.

Projektas „Solidarumo kava“ padėjo mums susirasti begales naujų draugų, kurie mus dažnai lanko mūsų kavinėje arba kviečiasi pas save į svečius. Mūsų draugais tapo ne tik bendraamžiai, bet ir vaikai, senoliai.

Taip pat mes išmokome daug naujų dalykų, tapome žymiai savarankiškesniais. Projektui pasibaigus visi gavome labai svarbius dokumentus – „Youthpass“ pažymėjimus, kuriuose aprašytos mūsų įgytos kompetencijos. Kaip atrodo mano „Youthpass“ pažymėjimas galite pamatyti [čia](#) (daugiau apie „Youthpass“ skaitykite [54 psl.](#)).

Dabar mūsų projekto finansavimas jau baigėsi, tačiau aš vis dar dirbu kavinėje – esu mentorius. Padedu savo draugams mokytis, tobulėti, organizuoti veiklas, planuoti renginius. Jie tęsia mūsų idėją ir įgyvendina projektą „Solidarumo kava 2“.





### SOLIDARUMO PROJEKTŲ NAUDA

- Projektai skatina bendruomeniškumą, įvairių visuomenės grupių solidarumą, įtrauktį, padeda aplinkiniams geriau suprasti jaunimą ir jo tikslus.
- Specialiųjų poreikių turintiems jaunuoliams tai galimybė tapti savarankiškesniais bei keisti visuomenės požiūrį į jų gebėjimus.
- Organizacijai tai proga tobulinti jaunimo konsultanto, palydėtojo vaidmenį.
- Organizacijai tai galimybė tapti labiau matoma, pripažįstama, vertinama.



### SVARBU

- Leisti jauniems žmonėms patiems priimti sprendimus, planuoti veiklas, nes tik taip bus įgyvendinama pagrindinė solidarumo projekto idėja – įgalinti jaunimą, skatinti jauno žmogaus savarankiškumą.
- Turėti jaunimo palaikymo planą – tiek organizacijos darbuotojai, tiek jaunuoliai turi aiškiai žinoti, kas kam padės visuose projekto etapuose.
- Skirti jaunimo darbuotoją, atsakingą už jaunimo, turinčio specialiųjų poreikių, globą. Labai svarbu, kad šis darbuotojas gerai pažintų kiekvieną projekto dalyvį.
- Nepamiršti įsivertinimo proceso. Labai svarbu su jaunuoliais aptarti, ko jie išmoko projekto metu, kaip patobulėjo, ir visai tai patvirtinti išduodant „Youthpass“ pažymėjimą (apie jį daugiau skaitykite [54 psl.](#)). Specialiųjų poreikių turintis jaunimas paprastai susiduria su sunkumais įsivertinant. Todėl siūlome pagalbą – pateikiame specialų, lengvai skaitomą [klausimyną](#), kuriuo naudodamasis jaunimas gali savarankiškai arba su darbuotojo pagalba įsivardinti savo įgytas ar patobulintas kompetencijas.

## 2.2.2 NACIONALINIS ĮDARBINIMO PROJEKTAS

Nacionalinis įdarbinimo projektas – tai galimybė jaunimui žengti pirmuosius žingsnius darbo rinkoje, įgyti tiek darbo, tiek įvairios su juo susijusios patirties ir kartu padėti spręsti svarbius visuomenei kylančius uždavinius.

Įgyvendinant nacionalinį įdarbinimo projektą, organizacija įdarbina specialiųjų poreikių turintį jauną žmogų. Įdarbinti galima tiek savo organizacijoje, tiek kitoje organizacijoje, su kuria bendradarbiaujama\* ir kuri yra pajėgi pasirūpinti specialiųjų poreikių jaunuolio įveiklinimu bei pagalba jam.

Su jaunuoliu, atrinktu dalyvauti įdarbinimo projekte, yra pasirašoma darbo sutartis, organizacija jam atlygi moka iš savo lėšų. Tačiau finansuojamos įvairios papildomos įdarbinimo kokybę užtikrinančios išlaidos, tokios kaip: dalyvio parengimas įdarbinimui, mokymai, dalyvio stebėseną ir pagalba jam, integravimo programa ir kt.

Šie projektai skatina socialinę įtrauktį ir gerina specialiųjų poreikių jaunimo karjeros perspektyvas.

\*Įdarbinant ne savo, o kitoje organizacijoje, Kokybės ženklą reikia turėti tik projektą koordinuojančiai organizacijai. Plačiau apie Kokybės ženklą skaitykite [7 psl. 49](#).



**Veiklos tikslas:** sukurti galimybę jauniems žmonėms įgyti darbo patirties arba įsidarbinti.



**Veiklos trukmė:** nuo 3 iki 12 mėnesių. Siekiama – jaunuolio įdarbinimas ir pasibaigus projektui.



**Projekto trukmė:** nuo 6 iki 24 mėnesių.



**Dalyviai:** nuo 18 iki 30 metų. Turi būti užsiregistravę „Europos solidarumo korpuso“ [duomenų bazėje](#).



**Palaikymas:** specialiųjų poreikių turintis jaunuolis gali turėti asistentą – lydintį asmenį (siunčiančios arba priimančios organizacijos darbuotoją), kuris padės visą įsidarbinimo laikotarpį.



### NACIONALINIO ĮDARBINIMO PROJEKTO PAVYZDYŠ

24-erių latvė Diana visada svajojo būti nepriklausoma ir savarankiška. Mergina išsilavinusi, įgijusi rinkodaros srities diplomą, yra kūrybinga ir labiau už viską nori dirbti. Tačiau jos svajonėms išsipildyti trukdo negalia – mergina negali vaikščioti, visur keliauja tik neįgaliojo vežimėliu.

Latvių kavinės „SIA RB CAFE“ įgyvendintas nacionalinis įdarbinimo projektas „Ypatinga vieta ypatingiems žmonėms“ suteikė Dianai galimybę panaudoti savo žinias bei įgūdžius prasmingai ir įgyti darbo patirties.

Projekto metu mergina buvo įdarbinta Rygos mieste esančioje kavinėje, kur jai buvo suteikta galimybė rūpintis kavinės komunikacija, reprezentacija, socialiniais tinklais. Pagrindinė Dianos pareiga buvo patarti, kaip patraukliai patiekti kavinės produktus, kaip organizuoti kavinės veiklą. Ji taip pat padėdavo aptarnauti klientus, atlikti kasdienes darbus kavinėje.

Šis projektas padėjo išpildyti merginos svajones. Ji tapo savarankiškesne, komunikablesne, įgavo darbo įgūdžių, pagaliau pasijuto nepriklausoma, nes pati galėjo užsidirbti pinigų.

Taip pat Diana pastebėjo, kad dėl šio projekto vietinė bendruomenė pakeitė požiūrį į žmones su negalia – jie pamatė tokių žmonių stiprybes, suprato, kad jie taip pat gali būti nepriklausomais ir pilnaverčiais visuomenės nariais.





### **Įdarbinimo projektų nauda**

- Galimybė negalią turintiems jaunuoliams įgyti darbo įgūdžių ir integruotis į darbo rinką.
- Galimybė negalią turintiems jaunuoliams pasijusti pilnaverčiais visuomenės nariais, užsidirbti ir tapti nepriklausomais ar mažiau priklausomais.
- Galimybė organizacijoms, dirbančioms su specialiujų poreikių turinčio jaunimo integracija, gauti papildomų lėšų.
- Visuomenės požiūrio į negalią turinčius asmenis kaita.



### **Svarbu**

- Identifikuoti jaunuolio stiprybes, aptarti lūkesčius ir išsiaiškinti, kokius įgūdžius norima tobulinti.
- Su jaunuoliu aptarti šiuos aspektus: darbo valandas ir kaip yra svarbu ne-  
vėluoti; darbą komandoje / kolektyve – tradicijas, bendravimą; konfliktų  
sprendimo būdus; atsakomybes ir kaip būti atsakingu darbuotoju, kolega.
- Dažniausiai negalią turintiems asmenims nuolat reikalinga pagalba, todėl  
labai svarbu, kad asistentas, kuris jį lydės visos veiklos metu, būtų gerai  
pažįstamas ir patikimas žmogus.
- Veiklos metu nuolat organizuoti įsivertinimus ir įvertinimus.
- Suprasti, jog lydintis asmuo padeda, tačiau niekada nieko nedaro už  
neįgalų. Jaunuolis pats turi nuspręsti, kaip kada elgtis, o lydintis asmuo  
gali tik patarti arba nukreipti reikiama linkme. Tai labai svarbu, nes tik  
taip gali būti mokomasi savarankiškumo.
- Pasibaigus projektui, skatinti jaunuolį toliau integruotis į darbo rinką ir  
tobulinti savo darbo įgūdžius.

# 3. ORGANIZACIJA – TARPTAUTINIO PROJEKTO KOORDINATORĖ

## 3.1 Ką reiškia būti tarptautinio projekto koordinatore?



Tarptautinis projektas yra tas, kurį įgyvendinti padeda organizacijos iš kitų šalių – projekte dalyvauja asmenys iš kitų šalių ir / ar veiklos vyksta kitose šalyse.



Koordinuojanti organizacija yra ta, kuri atlieka pagrindinį vaidmenį projekto organizavimo ir įgyvendinimo procesuose.

### KOKIOS ATSAKOMYBĖS TENKA KOORDINUOJANT TARPTAUTINĮ PROJEKTĄ?

#### Iki projekto finansavimo:

- išgryninti projekto idėją. Kartu su partneriais, jaunimu įvertinti, ar ji atitinka visų lūkesčius;
- kartu su partneriais, jaunimu išsikelti aiškius, pasiekiamus ir pamatuojamus projekto tikslus bei uždavinius;
- kartu su partneriais, jaunimu sudaryti konkrečią veiklos programą;
- parengti bendradarbiavimo su partneriais sutartis, apibrėžiančias ir įtvirtinančias įsipareigojimus;
- teikti projekto paraišką (detaliai aprašytą projektą) visų projekto partnerių vardu, siekiant gauti finansavimą.

**Gavus projekto finansavimą:**

- užtikrinti, kad projektas vyktų sklandžiai, efektyviai, pagal iš anksto numatytus tikslus, terminus, veiklos programą, išteklius;
- bendradarbiauti su organizacijomis projekto partnerėmis (pasirašyti su partneriais įsipareigojimus, apibrėžiančias ir įtvirtinančias sutartis, nuolat komunikuoti, tartis, kartu priimti sprendimus, atsiskaityti su jais);
- užtikrinti kokybišką projekto viešinimą – pristatymą platesnei auditorijai.
- pasirūpinti „Youthpass“ pažymėjimų išdavimu projekto dalyviams (plačiau apie „Youthpass“ skaitykite ↗ 54 psl.);
- teikti veiklos ataskaitas (tarpinę, galutinę) Nacionalinei agentūrai;
- viso projekto metu komunikuoti su Nacionaline agentūra dėl projekto įgyvendinimo klausimų.

**3.2 Kokius tarptautinius projektus galima koordinuoti?**

### 3.2.1 JAUNIMO MAINŲ PROJEKTAS

Jaunimo mainų projektas – tai galimybė jaunimo grupėms iš skirtingų šalių susitikti trumpam laikotarpiui ir būnant kartu ugdytis neformalioju būdu: plėsti akiratį, pažindintis su kitomis kultūromis, mokytis vieniems iš kitų, keistis gerosiomis patirtimis, įgyvendinti bendras idėjas ir pan.

Jaunimo mainais nėra laikomos akademinės, pažintinės, turistinės, poilsinės kelionės, pelno siekiančios veiklos, festivaliai, gastrolės – tokios veiklos nėra finansuojamos.



**Veiklos tikslas:** jaunimo tarptautinis neformalus mokymasis pasirinkta tema, pasikeitimas gerąja patirtimi, idėjų įgyvendinimas.



**Veiklos trukmė:** nuo 5 iki 21 dienos, neįskaitant kelionės laiko.



**Projekto trukmė:** nuo 3 iki 24 mėnesių.



**Šalių skaičius:** mažiausiai 2 skirtingos šalys.

Veikla turi būti vykdoma šalyje, kurioje veikia viena iš dalyvaujančių organizacijų.



**Jaunimo amžius:** nuo 13 iki 30 metų.



**Dalyvių skaičius:** ne mažiau kaip 16 ir ne daugiau kaip 60 dalyvių.



**Palaikymas:** jaunimą lydi ir viso projekto metu palaiko grupių lyderiai.

Grupės lyderis negali būti jaunesnis nei 18 metų amžiaus.



**Išankstinio planavimo vizitas** (toliau – IPV): neprivalomas, bet rekomenduojamas virtualus ar fizinis organizacijų – projekto partnerių – susitikimas prieš prasidedant veiklai, šiuo atveju – jaunimo mainams.





### ĮGYVENDINTO JAUNIMO MAINŲ PROJEKTO PAVYZDYS

Sveiki, mano vardas Asta. Prieš keletą metų baigiau specialiąją mokyklą. Dėl proto negalios negalėjau mokytis profesijos ar susirasti darbo. Tačiau atradau organizaciją – Panevėžio jaunuolių dienos centrą, kuriame dabar lankausi kasdien. Čia susirenka daug specialiųjų poreikių jaunimo.

Kartais mes susiduriame su sunkumais. Pavyzdžiui, man ir kai kuriems mano draugams nėra paprasta suprasti visuomenėje priimtas elgesio normas ir taisykles. Jaunimo darbuotojas aptarė šią problemą su mumis ir pasiūlė pasimokyti netradiciniu būdu – įgyvendinant „Erasmus+“ jaunimo mainų projektą.

Visi kartu internete paieškojome jaunimo organizacijų kitose šalyse ir pasiūlėme jiems idėją – kartu įgyvendinti projektą, kurio tikslas padėti proto negalią turinčiam jaunimui suprasti visuomenėje priimtas elgesio normas ir taisykles bei išmokti jų laikytis.

Į mūsų kvietimą atsiliepė jaunimo organizacijos iš keturių ES šalių. Trys organizacijos, dirbančios su specialiųjų poreikių jaunimu, ir viena organizacija, kurios jaunimas neturėjo specialiųjų poreikių, bet labai norėjo kartu su mumis įgyvendinti projektą, nes idėja jiems pasirodė įdomi ir aktuali.

Kol bendravome su partneriais ir rašėme projektą, mes ir centro darbuotojai išmokome geriau dirbti kompiuteriu, patobulinome anglų kalbos žinias, išmokome įvardinti problemą ir išsikelti tikslus, kaip planuojame tą problemą spręsti. Nebuvo lengva, bet buvo labai įdomu. Turėjome daug diskutuoti su partneriais ir sutarti dėl visų projekto smulkmenų.

Pats sunkiausias projekto laikotarpis – tai laukimas nuo paraiškos pateikimo iki atsakymo, ar mūsų projektas finansuotas, ar ne. Liūdna diena buvo, kai sulaukėme žinios, kad projekto nepatvirtino. Bet mes nepasidavėme ir nepradome motyvacijos. Pagal ekspertų, vertinusių mūsų paraišką, rekomendacijas kartu su visais partneriais pasitaisėme ir pateikėme paraišką dar kartą.

Gavę teigiamą atsakymą, ėmėme ruošti projektui. Visi partneriai turėjo daug darbų. Reikėjo atrinkti jaunimo mainų dalyvius, pasirūpinti vieta, apgalvoti visų saugumą, keliones, nakvynę, maitinimą ir kt. Reikėjo apgalvoti visas smulkmenas, dar kartą peržiūrėti suplanuotas veiklas, apgalvoti, kokių priemonių reikės. Kartu su darbuotojais pasiskirstėme atsakomybėmis. Aš buvau atsakinga už kiekvienos dienos programos matomumą projekto įgyvendinimo teritorijoje (labai svarbu programą padaryti lengvai skaitoma kalba, nes ne visi mano draugai moka skaityti). Komandoje daug diskutavome apie galimus nenumatytus ne-



sklandumus ir iš anksto paruošėme planus, ką darytume, jei jie įvyktų. Darbo buvo tikrai daug, tačiau visada smagu dirbti geroje kompanijoje.

Kai į Lietuvą atvyko visi jaunimo mainų dalyviai, prasidėjo pati geriausia projekto dalis. Visi kartu lyginome skirtingų šalių gero elgesio normų panašumus ir skirtumus. Taikydami praktinio mokymosi metodus, kartojomės gero elgesio taisykles, susipažinome su XIX amžiaus gero elgesio standartais bei palyginome juos su šiuolaikiniais reikalavimais ir vykdėme dar daug visokių veiklų. Pagrindinės projekto temos buvo šios:

- viešasis kalbėjimas: garsumas, greitis, nepertraukimas, netinkami žodžiai, atstumo išlaikymas su pašnekovu ir pan.;
- apranga, tinkama dėvėti viešojoje vietoje: gatvėje, parke, teatre, kelionėje, kavinėje, sporto varžybose ir pan.;
- elgesys viešojoje vietoje: gatvėje, parke, teatre, kelionėje, kavinėje, sporto varžybose.

Mokydamiesi kartu sukūrėme penkis mini spektaklius ir juos parodėme miesto bendruomenei. Pažiūrėti spektaklių susirinko mūsų draugai, tėvai, gatvės praeiviai, atėjo net miesto meras su palyda ir pasakė kalbą apie tarptautinio mokymosi svarbą. Jis pagyrė mūsų organizaciją ir liepė kitiems imti pavyzdį iš mūsų.

Taip pat man patiko vertinti projekto veiklas, nes vertinimo metodai buvo pritaikyti man ir mano draugams. Jie vyko žaidimų, piešimo forma, pildėme įsivertinimo anketas, sukurtas

lengvai skaitoma kalba (susipažinti galite [čia](#)). Mes visi galėjome išsakyti savo nuomonę ir pateikti siūlymus, todėl aš jaučiausi svarbi.

Mainų metu aš sutikau labai mielą vaikina, vardu Peramon, iš Ispanijos. Mums abiem buvo smagu dirbti komandoje. Nors negalėjome gerai susikalbėti, nes abu prastai kalbame angliškai, bet bendravome gestais arba padėdami vadovų. Jokių problemų suprasti vienas kitą nebuvo. Peramon yra pirmas vaikinys, kuris man krito į akį ir truputį į širdį. Peramon su manimi elgėsi kaip tikras džentelmenas, nes projekto metu mes išmokome gero elgesio.

Pastebėjau, kad po projekto aš ir mano draugai tapome gero elgesio pavyzdžiais savo organizacijoje ir mokėme kitus jaunuolius to, ko patys išmokome. Po mainų važiovome ir į kitus miestus, organizavome seminarus jaunuoliams iš kitų organizacijų, mokėme gero elgesio taisyklių, pasakojome apie įgyvendintas projekto veiklas. Mano šeima labai manimi didžiavosi.

Noriu su jumis pasidžiaugti, kad su Peramon aš susitikau dar kartą praėjusiais metais. Jis kartu su savo organizacija inicijavo kitą projektą ir pakvietė mano organizaciją dalyvauti. Šį kartą tarptautinėje komandoje mokėmės gaminti įvairius pasaulio patiekalus, diskutavome apie pasaulio virtuvės įdomybes ir mokėmės estetiškai viską patiekti. Buvo smagu vėl sutikti seniai matytus draugus, o ypač Peramon.






### Jaunimo mainų projekto nauda

- Tai galimybė keistis idėjomis ir gerą patirtimi.
- Organizacijai jaunimo mainų projektas yra galimybė atrasti naujas veiklos kryptis, naujas partnerystes, naujus darbo su specialiuju poreikiu jaunuimu metodus ir būdus. Organizacijos tampa stipresnės ir patrauklesnės tiek jaunimui, tiek motyvuotiems ir profesionaliems jaunimo darbuotojams.
- Jaunuoliams mainai yra galimybė mokytis iš bendraamžių, susirasti draugų, bendraminčių, atrasti savo stiprybes, suvokti save kaip Europos pilietį.
- Jaunimo mainai padeda suprasti, kad visų šalių jaunimo rūpesčiai, norai, tikslai yra labai panašūs.
- Itin vertingi projektai, kuriuose dalyvauja mišrios dalyvių grupės, t. y. specialiųjų poreikių turintys ir neturintys jaunuoliai. Tokiuose projektuose mokomasi tolerancijos ir vyksta tikroji įtrauktis.



### Svarbu įvertinti

- Ar visi partneriai ir jaunimas yra visiškai įtraukti į visus projekto etapus? Projektas nebus sėkmingas, jei jaunimas bus tik pasyvus veiklų įgyvendintojas.
- Ar projekto idėja yra aktuali jaunimui, ar ji skatina mokytis, keistis ir tobulėti, ar ji orientuota į specialiųjų poreikių turinčio jaunimo ateitį?
- Ar projekto metodai yra patrauklūs jaunam žmogui, ar skatina lygiavertį įsitraukimą?
- Ar veiklų planas konkretus, išsamus, aiškus?
- Ar numatyta sustiprinta globa specialiųjų poreikių turinčiam jaunimui? Labai svarbu, jog kiekvienas partneris pasirengimo metu išsiaiškintų visus dalyvių specialiuosius poreikius, kad išvykus į veiklas nebūtų susidurta su nenumatytais problemomis.
- Ar projektas vyksta jaunimui saugioje aplinkoje, ar visi partneriai tinkamai rūpinasi jų saugumu? Svarbu su jaunimu ir visais projekto partneriais aptarti elgesio taisykles, konfliktų sprendimo būdus.
- Ar projekto metu skirta pakankamai laiko jaunimo mokymosi pasiekimų įsivertinimui? Plačiau apie tam naudojamą „Youthpass“ įrankį skaitykite  54 psl.

### 3.2.2 SU JAUNIMU DIRBANČIŲ ASMENŲ MOBILUMO PROJEKTAS

Su jaunimu dirbančių asmenų mobilumo projektas, arba Jaunimo darbuotojų mobilumo projektas, tai galimybė su jaunimu dirbantiems asmenims tobulėti profesinėje srityje – kelti darbui reikalingas kompetencijas, keistis gerą patirtimi su kitų šalių kolegomis ir taip gerinti darbo metodus, kurti partnerystes ir pan.

#### Jaunimo darbuotojų mobilumo projekto veiklos gali būti:

- seminarai,
- mokymo kursai,
- kontaktų užmezgimo renginiai,
- darbo su jaunimu stebėjimas kitoje šalyje,
- pažintiniai vizitai jaunimo srityje veikiančioje organizacijoje.



**Veiklos tikslas:** tobulinti su jaunimu dirbančių asmenų profesinius gebėjimus.



**Veiklos trukmė:** nuo 2 dienų iki 2 mėnesių, neįskaitant kelionės laiko.



**Projekto trukmė:** nuo 3 iki 24 mėnesių.



**Šalių skaičius:** mažiausiai 2 skirtingos šalys.

Veikla turi būti vykdoma šalyje, kurioje veikia viena iš dalyvaujančių organizacijų.



**Dalyviai:** organizacijų, dirbančių su jaunimu, darbuotojai. Dalyvių amžius neribojamas. Dalyviai turi būti iš siunčiančiosios arba priimančiosios organizacijos šalies.



**Dalyvių skaičius:** iki 50 dalyvių (įskaitant mokymų vadovus, fasilitatorius) kiekvienoje planuojamoje veikloje.



## ĮGYVENDINTO JAUNIMO DARBUOTOJŲ MOBILUMO PROJEKTO PAVYZDYS

Sveiki, aš Jolita. Esu socialinė darbuotoja, dirbu su sutrikusio intelekto jaunimu Panevėžio jaunuolių dienos centre. Kartu su kolegomis nuolat ieškome naujų darbo metodų ir būdų. Mums ypač rūpi sutrikusio intelekto jaunimo įdarbinimo tema, tačiau apie tai rasti informacijos ar mokymų yra sudėtinga.

Kartą pamačiau kvietimą į „Erasmus+“ programos pristatymą ir nuvykau į jį. Ten supratau, kad jei noriu mokytis ir atrasti geresnius darbo su savo jaunimu metodus bei būdus, turiu pati ryžtingai veikti. Nusprendžiau inicijuoti jaunimo darbuotojų mobilumo projektą. Mano idėją palaikė pora bendradarbių ir organizacijos administracija. Palaikymas yra gera pradžia, o gera pradžia – pusė darbo.

Projektas buvo didelis iššūkis ir didelis atradimas man, mano kolegoms ir visai organizacijai. Sunku nebuvo, nes mes aiškiai žinojome, ko norime mokytis, į kokius klausimus ieškome atsakymų. Siekėme tarptautinio mokymosi patirties, nes jautėmės lyg verdantys savo košėje, o norėjosi kažko naujo, neragauto, nebandyto. Savo idėja pasidalinome partnerių paieškos duomenų bazėje (plačiau apie partnerių paiešką skaitykite [46 psl.](#)).

Projekto idėja susidomėjo organizacijos iš Portugalijos, Italijos, Bulgarijos, Vengrijos, Belgijos, Danijos, Ispanijos, Estijos, Islandijos, Čekijos, Graikijos ir Suomijos. Partnerius rinkomės labai atsakingai ir atidžiai, norėjome, kad jie visi dirbtų su ta pačia tiksline grupe, turėtų patirties, kad jiems būtų aktuali tema ir kad jie atstovautų skirtingiems sektoriams. Pasirinkome tuos, kurie siūlė idėjas, buvo aktyvūs rašant paraišką, noriai prisiėmė atsakomybes.

Pati didžiausia patirtis man buvo tarptautinių mokymų organizavimas ir dalyvavimas juose. Kai į tavo organizaciją mokytis atvyksta didelė grupė jaunimo darbuotojų iš skirtingų šalių su skirtingais lūkesčiais, baimėmis, patirtimis, tu suvoki, kad tampi ne tik savo organizacijos, bet ir Europos jaunimo darbuotoju.

Pats didžiausias pasiekimas buvo tas, kad visi projekto dalyviai įgyvendino savo asmeninius lūkesčius ir profesinius siekius. Nors projektas vyko prieš 3 metus, iki šiol palaikome glaudžius ryšius su dalyviais, keičiamės savo patirtimi ir pasiekimais, džiaugiamės vieni kitų atradimais.

Aš, projekto iniciatorė ir koordinatorė, įgijau daug naujų kompetencijų. Mano komanda įgavo ne tik naujos darbo su jaunimu patirties, bet ir projekto koordinavimo, administravimo įgūdžių, sustiprino komandinio darbo gebėjimus.

Vienos veiklos metu jaunimo darbuotojas iš Danijos pasidalino gerosios praktikos pavyzdžiu – jo organizacijos neįgalus jaunuolis knygyne padeda rūšiuoti knygas ir taip mokosi darbinių įgūdžių. Mano kolegė susidomėjo šia idėja ir šiandien du mūsų centro jaunuoliai dirba knygyne. Tai tik vienas iš šio projekto apčiuopiamų rezultatų.



### Jaunimo darbuotojų mobilumo projekto nauda

- Galimybė darbuotojams pagilinti specifinės srities žinias, kelti kompetencijas, pagerinti užsienio kalbos žinias, pasisemti motyvacijos.
- Proga megzti kontaktus su toje pačioje srityje dirbančiais užsienio kolegomis, kurti ilgalaikį tarptautinį bendradarbiavimą, kad organizacijos galėtų nuolat dalintis gerosiomis praktikomis, atrasti naujus, inovatyvius, efektyvesnius darbo metodus, modernizuoti savo veiklą.
- Galimybė gerinti organizacijos įvaizdį ir sudominti ateities darbuotojus – organizacija tampa matoma tarptautiniame kontekste, patrauklesne profesionaliems jaunimo darbuotojams.



### Svarbu

- Veiklos programą rengti kartu su partneriais, atsižvelgti į jų pasiūlymus ir pageidavimus.
- Užtikrinti, kad visi partneriai būtų pasiskirstę užduotimis ir žinotų savo atsakomybes.
- Dalyvius atrinkti atidžiai, įvertinant, ar mokymosi tema ir jų lūkesčiai sutampa.
- Skirti dalyviams pasirengimo užduotis, kad visa grupė būtų pasirengusi pradėti dirbti nuo to paties atspirties taško.
- Įtraukti dalyvius į visus projekto etapus, nepamirštant projekto tęstinumo etapo.
- Įvertinti pridėtinę projekto reikšmę, t. y. kokį poveikį jaunimo darbuotojo mokymasis turės pagrindinei tikslinei grupei – jaunimui.
- Skirti pakankamai laiko pasikeitimui gerosiomis patirtimis.
- Bendradarbiauti tik su kompetentingais mokymų vadovais.



### 3.2.3 TARPTAUTINIS SAVANORYSTĖS PROJEKTAS

Tarptautinis savanoriškos veiklos projektas – tai proga suteikti galimybę jaunimui įgyti tarptautinės patirties ir susipažinti su kitų šalių jaunimu, kultūra. Taip pat tai būdas jaunuoliams pagerinti įgūdžius, reikalingus asmeniniam, socialiniam, pilietiniam ir profesiniam tobulėjimui, padidinti tolesnio mokymosi ir įsidarbinimo galimybes.

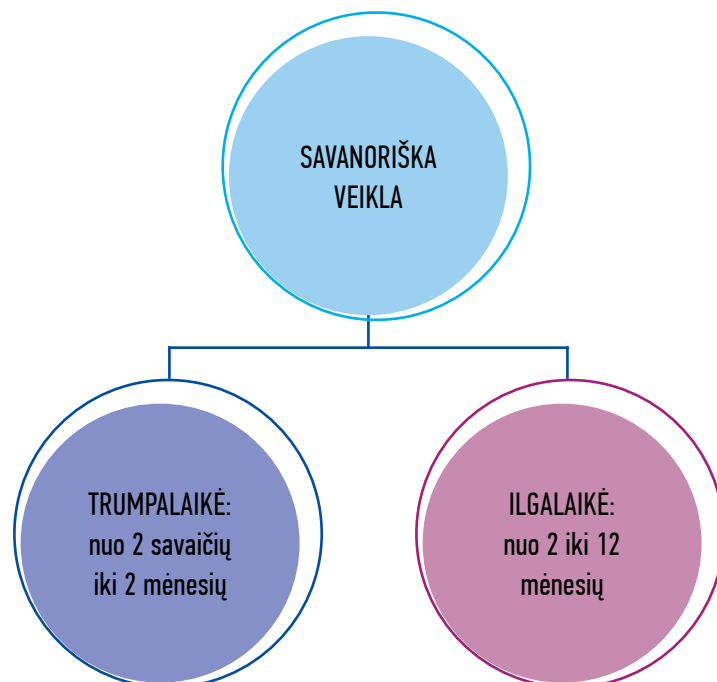
Koordinuojanti savanoriškos veiklos projektą organizacija atlieka pagrindinį vaidmenį projekto organizavimo ir įgyvendinimo procesuose (kitaip nei organizacija projekto partnerė, ji rašo projekto paraišką, administruoja projektą ir t.t. (plačiau atsakomybės aptartos šio skyriaus pradžioje).

Taip pat, koordinuodama savanoriškos veiklos projektą, organizacija priima jaunus žmones iš užsienio, nukreipia juos į organizacijas projekto partneres arba siunčia jaunuolius iš Lietuvos į užsienio organizacijas.

**Savanoriška veikla yra** neatlyginama veikla visuomenės labui, kurios metu savanoris neformaliai mokosi. Savanorystės sąlygos nustatomos savanorio bei veiklos organizatoriaus susitarimu ir neprieštarauja bendriems projektą finansuojančios programos reikalavimams.

**Savanoriška veikla nėra** darbas – savanoris negali pakeisti etatinio darbuotojo.

Jaunuoliams, turintiems negalią, labiau pritaikyta trumpalaikė savanoriška veikla.





**Projekto bendra trukmė:** iki 24 mėnesių.



**Savanyrstės trukmė:** trumpalaikė nuo 2 savaičių iki 2 mėnesių, ilgalai-  
kė nuo 2 iki 12 mėnesių.



**Šalių skaičius:** mažiausiai 2 skirtingos šalys.

Veikla turi būti vykdoma šalyje, kurioje veikia viena iš dalyvaujančių organi-  
zacijų.



**Dalyvių amžius:** nuo 18 iki 30 metų.

Jaunuoliai turi būti įregistruoti „Europos solidarumo korpuso“ [duomenų  
bazeje](#).

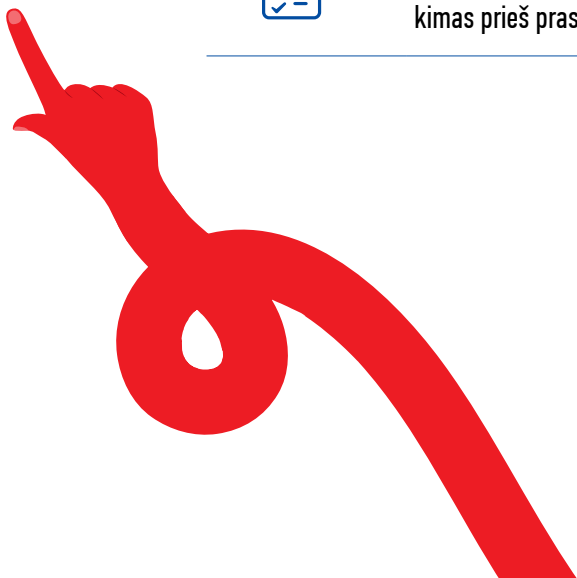


**Palaikymas:** savanyrstės metu savanyoriai daugiausia palaikymą gauna iš  
mentorius, tutorius ir lydinčio asmens.

- Mentorius – asmuo, kuris padeda savanyoriui integruotis į organizaciją ir  
vietos bendruomenę.
- Tutorius – organizacijos, kurioje savanyoriaujama, paskirtas asmuo, pla-  
nuojantis ir derinantis savanyorio veiklas, užduotis, stebintis, padedantis  
spręsti kylančias problemas, padedantis įsivertinti mokymosi procesą,  
savanyorstės patirtį.
- Lydintis asmuo – tai asmuo, kuris padeda specialiuųjų poreikių turinčiam  
savanyoriui jo kelionės ar veiklų metu.



**Išankstinio planavimo vizitas** (toliau – IPV): neprivalomas, bet reko-  
menduojamas virtualus ar fizinis organizacijų – projekto partnerių – susiti-  
kimas prieš prasidedant veiklai, šiuo atveju – savanyorstės laikotarpiui.







### ĮGYVENDINTO ILGALAIKĖS TARPTAUTINĖS SAVANORIŠKOS VEIKLOS PROJEKTO, KURIO METU SAVANORIAI ATVYKSTA Į ORGANIZACIJĄ, PAVYZDYS

Sutrikusio intelekto jaunimas turi labai paprastus ir žemiškus norus – labiausiai jie trokšta turėti draugų. Todėl mums – Panevėžio jaunuolių dienos centro darbuotojams – kilo idėja pasitelkti „Europos solidarumo korpuso“ programą ir pasikviesti į mūsų įstaigą jaunimo iš kitų šalių. Buvome motyvuoti, daug planavome, parašėme tarptautinio savanoriškos veiklos projekto paraišką ir labai nudžiugome, kai sužinojome, kad paraiška patvirtinta!



Kai atvažiavo pirmieji savanoriai, kilo įvairių sunkumų. Išsigandę savanoriai kartu gąsdino mus, trūko susikalbėjimo, kai kuriuos centro darbuotojus trikdė staiga padidėjęs darbo krūvis, mūsų jaunimas vengė svetimų žmonių... Prireikė šiek tiek laiko susivokti. Tačiau, galvodami apie tikslą, mes visi dėjome pastangas, įsidrąsinome ir projektas puikiai pavyko – tiek šis pirmasis, tiek antrasis, trečiasis ir visi kiti.

Mūsų organizacijoje lankėsi tiek neįgalūs jaunuoliai iš kitų šalių, tiek neturintys negalios savanoriai.

Negalios neturintys jaunuoliai dažniau renkasi ilgalaikę savanorystę ir pas mus būna nuo 3 iki 12 mėnesių. Jie organizacijai labai padeda.

Neįgalieji, atvykstantys iš kitų šalių, beveik visada renkasi trumpalaikę savanorystę ir mus džiugina nuo kelių savaitių iki kelių mėnesių. Tačiau per tiek laiko jie nuveikia labai daug! Pavyzdžiui, esame sulaukę neįgalių savanorių iš Ispanijos. Vienas jų – Ramonas – labai mėgsta tapyti, todėl jis mokė mūsų centro jaunimą piešti, pajusti spalvas, kartu kurti bendrus kūrinius. Jis suorganizavo savo ir kartu su jaunimu kurtų darbų parodą.

Savanorė Judit, nedrąši ir sunkiai prisileidžianti nepažįstamuosius, pasirinko teatro veiklą, kur galėjo bendrauti vaidybos ir judesio pagalba. Judit padėjo organizuoti užsiėmimus, kūrė judesių improvizacijas. Mergina išlaisvėjo, daug šypsojosi ir susirado naujų draugų.

Savanoriai iš kitų šalių jau yra neatskiriama JDC dalis. Darbuotojai draugiškai pešasi dėl savanorių, kad tik šie pasirinktų būtent jų veiklas. Neįgalus jaunimas labai džiaugiasi ir didžiuojasi, kad turi draugų iš užsienio, vedasi svečius namo. Smagu kasmet sutikti vis naujų jaunų žmonių. Kaskart jų laukiame, mokomės kartu su jais ir jaučiamės reikalingi. Savanoriai į organizacijos rutiną įneša daug naujovių, naujos patirties ir kultūrų. Neįgalus jaunimas noriai ir su džiaugsmu





dalyvauja savanorių organizuojamose veiklose: renginiuose, išvykose, pristatymuose. Kartu planuoja laisvalaikį, mokosi įvairių kalbų, svečiuojasi vieni pas kitus. Toks bendravimas padeda pajusti pilnavertiškumo jausmą, suprasti, kad neįgalusis taip pat gali turėti draugų ir būti geru draugu.

Nepaisant to, kartais susiduriame su nesklaidumais. Vienais metais, parašius ir pateikus projekto paraišką, sužinojome, kad negavome finansavimo. O taip laukėme gerų rezultatų ir savanorių iš kitų šalių!

Negalėjome patikėti: nejaugi šie metai bus be savanorių? Nepasidavėme. Dar kartą pateikėme paraišką ir vėl negavome finansavimo. Nepasisekė du kartus iš eilės.



Net neįsivaizdavome, kaip apie tai pranešti centro jaunuoliams. Juk savanoriai jų geriausi draugai. Informavome labai atsargiai – mūsų jaunuoliai aplinką ir tarpusavio ryšius supranta šiek tiek kitaip nei mes. Visi nuliūdo, truputį padiskutavo, pasvarstė, kaip dabar reikės dirbti, kas su jais leis laiką. Tačiau atėjo rugsėjis, laikas, kai paprastai savanoriai iš įvairių šalių atvyksta į mūsų įstaigą, ir tada prasidėjo... Jaunimas kasdien po kelis kartus ėjo pas įstaigos direktorę, nešė skundus ir priekaištavo. Reikėjo visus išklaudyti, visus nuraminti ir kurti naujus planus, kad kitais metais tikrai neliktume be jaunimo iš kitų šalių.



Tada dar kartą supratome, kokią naudą gauname iš šių projektų. Įsitikinome, kad tiek jaunimas, tiek darbuotojai tobulėja kasmet kartu su naujais savanoriais. Turėjome laiko įsivertinti savo stiprybes, silpnybes, klaidas, numatyti darbo su savanoriais strategines kryptis ir parengti tikrai kokybišką paraišką.

Dabar mūsų paraiška patvirtinta, tad su nekantrumu laukiame naujų draugų, naujų galimybių ir naujų iššūkių.



### ĮGYVENDINTO TRUMPALAIKĖS TARPTAUTINĖS SAVANORIŠKOS VEIKLOS PROJEKTO, KURIO METU JAUNUOLIAI SIUNČIAMI SAVANORIAUTI Į KITĄ ORGANIZACIJĄ, PAVYZDYS

Sveiki. Mano vardas Paulius. Kiekvienais metais į mano lankomą Panevėžio Jaunuolių dienos centrą atvažiuoja naujų draugų – savanorių iš įvairių šalių. Praleisdamas daug laiko su jais aš pradėjau mąstyti apie tai, kad galbūt ir aš pats galėčiau būti savanoris kitoje organizacijoje. Kreipiausi į savo įstaigos darbuotoją, kad ji padėtų man išvykti.

Apie tai papasakojau ir savo draugams, kurie labai susidomėjo ir taip pat nusprendė pabandyti tapti savanoriais kartu su manimi. Taigi mūsų – būsimų tarptautinių savanorių – jau buvo keturi: aš, Ruslanas, Inga ir Asta.

Kartu su darbuotoja aptarėme mūsų savanorystės tikslus ir galimybes, lūkesčius ir baimes. Išsiaiškinome, kokias veiklas mes norėtume įgyvendinti ir kokioje organizacijoje galėtume savanoriauti.

Kartu su darbuotoja susisiekėme su organizacija iš Ispanijos, kurios tikslinė grupė yra sutrikusio intelekto jaunimas. Mes juos pažįstame ir esame jau ne kartą bendravę kituose projektuose, todėl labai džiaugėmės, kad pagaliau galėsime apsilankyti jų įstaigoje ir jiems pagelbėti.

Po to sekė sunkus darbas – paraiškos rašymas ir atsakymo laukimas. Nekantravome ir tikėjomės, kad mūsų svajonės išsipildys.

Pagaliau atėjo diena, kai gavome teigiamą atsakymą! Kartu džiaugėmės ir bijojome. Prasidėjo pasiruošimo veiklai etapas – turėjome daug ką susiplanuoti ir išmokti. Mokėmės, kaip bendrauti su asmeniu, nemokant jo kalbos, kaip pristatyti save ir savo šalies kultūrą, kaip padėti draugui įvairiose situacijose, kaip spręsti konfliktus, kaip susikrauti lagaminą ir panašiai.

Centro darbuotojai mums labai padėjo ir palaikė, kai kas nors nepasisekdavo. Kad mums viskas būtų aišku, paruošė net lengvai skaitomas atmintines (atmintinę, kaip susikrauti lagaminą, galite rasti [čia](#)).

Dviem savaitėms savanoriauti į Ispaniją kartu su mumis vyko du mūsų įstaigos darbuotojai, pasiruošę visada padėti: susiorientuoti kelionėje, susikalbėti angliškai, suprasti tam tikras instrukcijas ir padėti ištikus krizinėms situacijoms ar užklupus namų ilgesiui.





Savanorystė buvo puiki. Mes su draugais daug ko išmokome, susiradome naujų pažįstamų, pasijutome reikalingais, išmokome elgtis krizinėse situacijose, pirmą kartą keliavome lėktuvu, iš arti susipažinome su nauja kultūra, pirmą kartą dvi savaites gyvenome atskirai nuo savo šeimos, išmokome savarankiškumo, pasitikėjimo savimi ir kitais.

Aš išmokau pakuoti sausainių dėžutes, skalbti staltieses ir jas lyginti. Organizavau kelias veiklas įstaigos lankytojams – mokiau kalti vinis ir dirbti su medžiu, nes tai yra mano hobis. Taip pat sužinojau daug apie patį save, pavyzdžiui tai, kad esu alergiškas morkoms! Buvo baisu sirgti, bet mes buvome pasiruošę, turėjome sveikatos draudimą, todėl manimi puikiai pasirūpino Ispanijos medikai ir viskas baigėsi gerai.

Itin svarbu tai, kad iki šios išvykos mano alergijomis, daiktais, dokumentais rūpindavosi mama. Po projekto aš tapau savarankiškesnis ir atsakingesnis. Dabar žinau, kaip pasiruošti kelionei, ko tikėtis ir kokiems iššūkiams ruoštis.

Patarimas mano draugams, kurie dar nėra savanoriaavę – bandykite, judėkite pirmyn ir niekada nesigailėsite.



### Tarptautinių savanorystės projektų nauda

- Savanorystės projektai gerina organizacijos darbo kokybę ir gilina bei kuria naujas jos tradicijas.
- Darbuotojai įgauna naujos tarptautinės patirties, sužino naujų darbo metodų, tobulina užsienio kalbų mokėjimą.
- Susidurdama su iššūkiiais organizacijos bendruomenė mokosi naujų problemų sprendimo būdų.
- Atrandamos naujos tarptautinio bendradarbiavimo galimybės, nauji partneriai, su kuriais palaikomi ilgalaikiai ryšiai.
- Specialiųjų poreikių jaunimui šie projektai leidžia neformaliai mokytis iš bendraamžių, susirasti naujų draugų, pažinti kitas kultūras.



### Svarbu

- Atsakingai organizuoti savanorių atrankos procesą. Įsitikinti, ar savanorio lūkesčiai sutampa su organizacijos, kurioje bus savanoriaujama, lūkesčiais.
- Pasidomėti savanorių pomėgiais, kad savanoriška veikla derėtų su jų mėgstama veikla.
- Savanoriui atvykus svarbu tinkamai jį priimti, kad jis jaustų palaikymą ir rūpestį, kad greičiau integruotųsi į vietinę bendruomenę: supažindinti su vietiniu jaunimu, vietomis, kur jie renkasi.
- Įvertinti ir apibrėžti asmens, lydinčio specialiųjų poreikių turintį savanorį, pagalbos ribas. Lydinčio asmens globa neturėtų būti per didelė, nes gali užkirsti kelią jaunuolio tobulėjimui.
- Nuolat bendrauti ir bendradarbiauti su projekto partneriais.
- Gera praktika, kai koordinuojanti organizacija užmezga ir palaiko ryšius su savanorio šeima ir artimaisiais. Pavyzdžiui, kartais parašo elektroninį laišką, atsiunčia nuotraukų ir informacijos apie jo pasiekimus.





---

# PATARIMAI

## **Patarimai, kaip tapti tarptautinių projektų partneriais ar kaip partnerius surasti**

Siekiant surasti organizacijas partneres jūsų projektui arba tapti organizacija partnere kažkieno kito koordinuojamame projekte, reikia imtis aktyvių veiksmų.

# 1

### OFICIALI PARTNERIŲ PAIEŠKOS SISTEMA „OTLAS“

Nuoroda: <http://www.salto-youth.net/otlas>

„OTLAS“ partnerių paieškos sistema leidžia:

- naudojant įvairius paieškos filtrus, ieškoti tobulo partnerio iš daugiau nei 13 200\* organizacijų, esančių „OTLAS“ duomenų bazėje;
- užregistruoti savo organizaciją, išreiškiant norą tapti partnere kitų projektuose.

„OTLAS“ yra nemokama, oficiali partnerių paieškos sistema, skirta ES programų „Erasmus+“ ir „Europos solidarumo korpusas“ projektų partnerių, organizacijų kontaktų paieškai.

## 2

## TARPTAUTINIAI RENGINIAI, SKIRTI PARTNERYSČIŲ UŽMEZGIMUI

Tinklalapyje [www.salto-youth.net](http://www.salto-youth.net) skelbiami kvietimai į įvairius tarptautinius renginius: mokymus, seminarus partnerysčių užmezgimo susitikimus.

Nacionalinė agentūra, administruojanti programas „Erasmus+“ ir „Europos solidarumo korpusas“ Lietuvoje, skatina dalyvavimą minėtuose renginiuose ir atrinktiems dalyviams dalinai (ne mažiau nei 90 proc.) kompensuoja kelionės ir sveikatos draudimo išlaidas\*. Nakvynės, maitinimo bei kitas iš anksto nurodomas išlaidas padengia patys renginių organizatoriai.

## 3

## PROJEKTŲ REZULTATŲ PLATFORMOS

Platformose organizacijos iš įvairių šalių dalinasi savo jau įgyvendintų projektų aprašymais, rezultatais, savo kontaktais. Jose galite ieškoti panašiai veikiančių organizacijų, susipažinti su jų patirtimi, susisiekti.

- [„Erasmus+“ projektų rezultatų platformą](#) galima rasti svetainėje.
- [„Europos solidarumo korpuso“ projektų rezultatų platformą](#) galima rasti svetainėje.

## 4

## KITI KANALAI

Socialiniai tinklai (ypač „Facebook“ ir „LinkedIn“) yra galinga partnerystės paieškos priemonė. Jei jūsų organizacija turi savo „Facebook“ ir / ar „LinkedIn“ paskyrą, naudokite ją skelbimams, paieškai.

---

\*Minėtos išlaidos kompensuojamos vykstant tik į tokius renginius, kuriuose organizatoriai mato dalyvių iš Lietuvos poreikį. Pasitikrinti, ar jus sudominęs renginys atitinka šį kriterijų, galite susisiekti su Nacionaline agentūra. Kontaktai [čia](#).



### SVARBI INFORMACIJA, KOORDINUOJANT PROJEKTĄ IR IEŠKANT ORGANIZACIJŲ PARTNERIŲ

- Detaliai įsivardinkite, kokią projekto idėją siūlote, kokie yra jūsų tikslai, kokiai tikslinei grupei skirtas projektas. Didelė klaida yra pradėti ieškoti partnerių, neturint aiškios minties, aiškaus tikslo.

Svarbu sau atsakyti į šiuos klausimus:

- kokiose srityse partneris turėtų būti įgijęs patirties ar žinių?
- kurios organizacijos (NVO, mokyklos, jaunimo klubai, asociacijos, valstybinės įstaigos ir kt.) labiau atitiks jūsų poreikius?
- maža ar didelė organizacija jums bus tinkamesnė?
- ar yra konkrečių šalių ir (arba) regionų, su kuriais ypač norite bendradarbiauti?

Atsakymai padės ne tik išsiaiškinti, kokio partnerio ieškote, bet ir suformuluoti partnerių paieškos skelbimą.

- Pradėkite ieškoti partnerių dar gerokai prieš paraiškų teikimo terminą. Gali būti, kad išsiųsite kelis ar keliolika kvietimų bendradarbiauti, tačiau ne visos organizacijos norės ar galės prisidėti prie projekto įgyvendinimo. Tarptautinės partnerystės kūrimas – tai procesas, reikalaujantis kantrybės ir laiko.



### JEI NEPAVYKSTA RASTI

Nenusiminkite! Tokiu atveju galima kreiptis į [Nacionalinę agentūrą](#). Ji pateiks daugiau patarimų, padės ieškoti partnerių.







## Kas yra Kokybės ženklas, kada jo reikia ir patarimai, kaip jį gauti

### KAS YRA KOKYBĖS ŽENKLAS (ANGL. QUALITY LABEL)?

Kokybės ženklas yra akreditacija, patvirtinanti, kad organizacija yra pajėgi koordinuoti tam tikrus „Europos solidarumo korpuso“ projektus ar prisidėti prie jų įgyvendinimo kaip partnerė.

### KADA KOKYBĖS ŽENKLAS REIKALINGAS?

Kokybės ženklą dar prieš teikiant paraišką dėl projekto finansavimo turi gauti tik tos organizacijos, kurios nori:

- būti partnerėmis savanorystės projekte;
- koordinuoti savanorystės projektą;
- koordinuoti įdarbinimo projektą.

Kitais šiame leidinyje minimais projektų partnerystės ar koordinavimo atvejais Kokybės ženklas nėra reikalingas.

#### Jei jūs planuojate

- būti organizacija partnere savanorystės projekte,
- koordinuoti savanorystės projektą,
- koordinuoti stažuotės ar įdarbinimo projektą,

skaitykite šį skyrių toliau.

Pirmiausia jums reikia teikti paraišką dėl Kokybės ženklo gavimo. Tik gavę Kokybės ženklą galėsite teikti paraišką dėl projekto finansavimo.

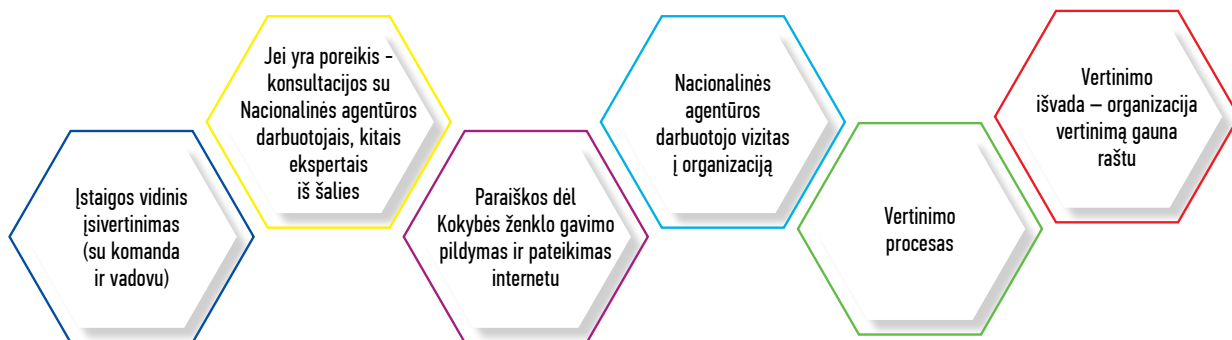
#### Jei jūs planuojate būti orga-

nizacija partnere bet kuriame kitame (ne savanorystės) projekte ar koordinuoti bet kurį kitą projektą (ne savanorystės ar įdarbinimo), Kokybės ženklas jums nereikės.

Galėsite iš karto teikti paraišką dėl projekto finansavimo, todėl galite iškart keliauti į kitą šio leidinio poskirį ➤ „Patarimai, kaip pildyti paraišką dėl projekto finansavimo“.

## KAIP GAUTI KOKYBĖS ŽENKLĄ?

Siekdama gauti Kokybės ženklą, organizacija turi pildyti paraišką ir ją pateikti.



### Pildant paraišką dėl Kokybės ženklo gavimo reikia aprašyti:

- savo organizaciją ir jos patirtį:
  - tikslus, tikslines grupes, įprastą veiklą;
  - veiklą ir patirtį srityse, susijusiose su ES jaunimo programomis;
  - organizacijos žmogiškuosius išteklius (t. y. darbuotojus ir savanorius), kaip organizacija spręš užduočių ir atsakomybės pasiskirstymo klausimus;
  - motyvaciją įsitraukti į projektines veiklas.
- planuojamas vykdyti projektines veiklas ir kaip jos susijusios su programos „Europos solidarumo korpusas“ principais;
- kaip bus vykdoma dalyvių atranka, palaikymas ir stebėsena;
- kaip bus pripažįstami projekto metu pasiekti mokymosi rezultatai (plačiau apie tai skaitykite skyriuje *✍* „Kas yra „Youthpass“ ir patarimai, kaip jį taikyti“).

Kokybės ženklo paraiška pildoma lietuvių kalba, išskyrus skiltis, kurias prašoma pildyti anglų kalba.

Paraiškų formos yra visada atviros – jas galima pildyti bet kada.

Gavęs paraišką į jūsų organizaciją atvyks Nacionalinės agentūros darbuotojas, kuris įvertins situaciją, paraiškoje pateiktos informacijos atitiktį realybei ir per 2 mėnesius pateiks atsakymą, ar organizacijai suteikiamas Kokybės ženklas, ar ne.

Kokybės ženklas suteikiamas, jeigu Nacionalinės agentūros įvertinimas pagal visus kokybinius vertinimo kriterijus yra teigiamas.

Kokybės ženklas suteikiamas visam „Europos solidarumo korpuso“ programos etapui.

Jei Kokybės ženklas nesuteikiamas, organizacija kartu gauna paaiškinimą, ką jai reikia patobulinti. Tą atlikusi, organizacija gali teikti paraišką dar kartą.



- Tai, kad gavote Kokybės ženklą, nereiškia, kad gavote ir finansavimą projektui. Dėl projekto finansavimo turėsite teikti kitą paraišką.
- Kokybės ženklo paraiškos negali teikti juridinio asmens statuso neturinti neformali grupė.
- Nacionalinė agentūra periodiškai lanko ir tikrina projektus ir, atsižvelgusi į neigiamus patikros rezultatus, gali laikinai sustabdyti arba panaikinti Kokybės ženklą.

Daugiau informacijos [čia](#).

## PATARIMAI, KAIP PILDYTI PARAIŠKĄ DĖL PROJEKTO FINANSAVIMO

Paraiškas dėl projektų finansavimo galima teikti tris kartus per metus – iki skelbiamų terminų.

- [„Europos solidarumo korpuso“ projektų paraiškų dėl finansavimo teikimo terminai](#)
- [„Erasmus+“ projektų paraiškų dėl finansavimo teikimo terminai](#)

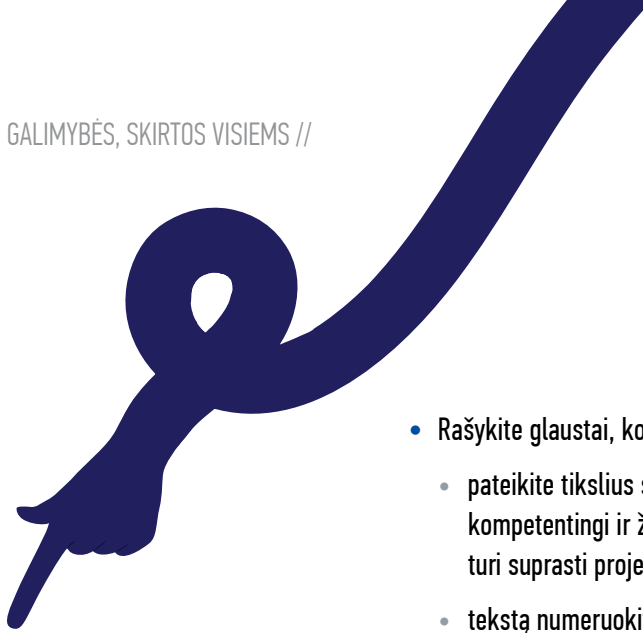
Paraiškų formos tampa atviros pildymui likus maždaug 1–2 mėnesiams iki kiekvieno termino (pavyzdžiui, jei paraiškų teikimo terminas yra spalio 1 d., paraiškų formos tampa prieinamos pildymui rugpjūtį. Vadinasi, nuo rugpjūčio jūs galite po truputį pildyti paraišką ir visiškai parengtą privalote pateikti iki spalio 1 d. 13 val.).


- [„Europos solidarumo korpuso“ projektų paraiškų dėl finansavimo formos](#)
- [„Erasmus+“ projektų paraiškų dėl finansavimo formos](#)



### NAUDINGI PATARIMAI

- Suburkite paraiškos rašymo komandą. Skirtingi požiūriai, galimybė pasitarti, diskutuoti, kritikuoti, taisyti ir t.t. leidžia pasiekti geresnį rezultatą. Į paraiškos rašymą būtina įtraukti visus projekto partnerius. Puikūs komandinio darbo įrankiai yra „Google Docs“, „Microsoft Teams“ ir pan.
- Prieš pildydami paraišką sukurkite projekto planą – sudarykite „GANTT“ diagramą. Plačiau: [www.gantt.com](http://www.gantt.com). Ji padės pamatyti platesnį projekto vaizdą: ar viskas, kas planuojama, bus prasminga, ar veiklos ves link galutinio tikslo.
- Pildant paraišką dirbkite pagal iš anksto susikurtą planą ir struktūrą. Patariama pirmiausia viską rašyti „Microsoft Word“ dokumente ir tik jau turint galutinį variantą, ištaisyti gramatines bei stiliaus klaidas perkelti tekstą į internetinę paraišką. Neatidėkite paraiškos rašymo paskutinei minutei.



- Rašykite glaustai, konkrečiai, aiškiai:
  - pateikite tikslus skaičius. Įrodykite paraiškos vertintojui, kad jūs esate kompetentingi ir žinote, ko siekiate. Skaitydamas paraišką vertintojas turi suprasti projekto poreikį ir poveikį jaunimui;
  - tekstą numeruokite, ženklinkite, rašykite trumpomis pastraipomis. Tai padės vertintojui geriau suprasti struktūrą ir atkreipti dėmesį į svarbiausius dalykus.
- Paraiškoje nekartokite tos pačios informacijos – tai nesuteikia pridėtinės vertės.
- Niekada nenaudokite jau kažkieno teiktos paraiškos. Tai tikrai bus pastebėta ir paraiška bus atmesta.
- Aprašydami organizaciją labai aiškiai įvardinkite jos tipą, darbo apimtį, veiklos sritis, tikslinę jaunimo grupę, apytikslį apmokamų / neapmokamų darbuotojų ir jaunimo skaičių.
- Išsamiai paaiškinkite savo projekto kontekstą ir tikslus, taip pat poreikius ir tikslines grupes, į kurias reikia atkreipti dėmesį. Projekto rezultatai turi būti aiškūs ir pamatuojami. Su projekto tiksline grupe ir jos poreikiais turi būti labai gerai susipažinta.
- „Youthpass“ – svarbus įrankis jaunimo neformalaus mokymosi rezultatų suvokimui ir pripažinimui. Todėl būtina suplanuoti „Youthpass“ taikymo projekte strategiją ir ją pateikti paraiškoje. „Youthpass“ taikymas yra vienas iš projektų kokybės kriterijų. Plačiau apie „Youthpass“ skaitykite  54 psl.



## SVARBU

Teikiant projekto paraišką bus reikalinga įvardinti planuojamas išlaidas. Atskirai jų skaičiuoti nereikės, nes paraiškoje įvedus mobilumo laikotarpį, sumos automatiškai susigeneruoja pagal laikotarpius ir dalyvių skaičių. Tai labai palengvina paraiškos pildymą ir išlaidų planavimą.

Labai svarbu nepamiršti suplanuoti ir papildomų išlaidų, susijusių su negalia turinčiais dalyviais bei juos lydinčiais asmenimis (specialios higienos priemonės, maitinimas pagal specialią dietą ir pan.). Šios išlaidos turės būti detalai įvardintos paraiškoje ir aiškiai pagrįstas poreikis jas finansuoti.

## Kas yra „Youthpass“ ir patarimai, kaip jį taikyti

„Youthpass“ yra savirefleksijos įrankis ir pažymėjimas, įrodantis programos „Europos solidarumo korpusas“ ar „Erasmus+“ projekto dalyvio įgytą neformaliojo ugdymo patirtį.

### Savirefleksijos įrankis

„Youthpass“ pildo pats projekto dalyvis, padedamas projekto organizatorių. Pildydamas dalyvis aprašo projekto metu įgytas kompetencijas. Taip, naudodamasis „Youthpass“ įrankiu, jaunuolis mokosi reflektuoti ir įsivertinti įgytą patirtį.

### Pažymėjimas

Patvirtintas projekto organizatorių „Youthpass“ tampa pažymėjimu, įrodančiu projekte įgytą neformaliojo ugdymo patirtį bei pripažįstančiu dalyvavimą projekte kaip mokymosi laikotarpį.

## Kaip taikyti „Youthpass“?

„Youthpass“ pildomi ir išduodami naudojantis techniniu įrankiu – interneto svetaine [www.youthpass.eu](http://www.youthpass.eu).

- Išsami „Youthpass“ [naudojimo instrukcija](#).

Pildant „Youthpass“ aprašomi jaunuolio įgyti ar patobulinti gebėjimai, remiantis Europos Sąjungos apibrėžta 8 bendrųjų gebėjimų sistema.

- Aprašytos [8 bendrųjų gebėjimų sritys](#).

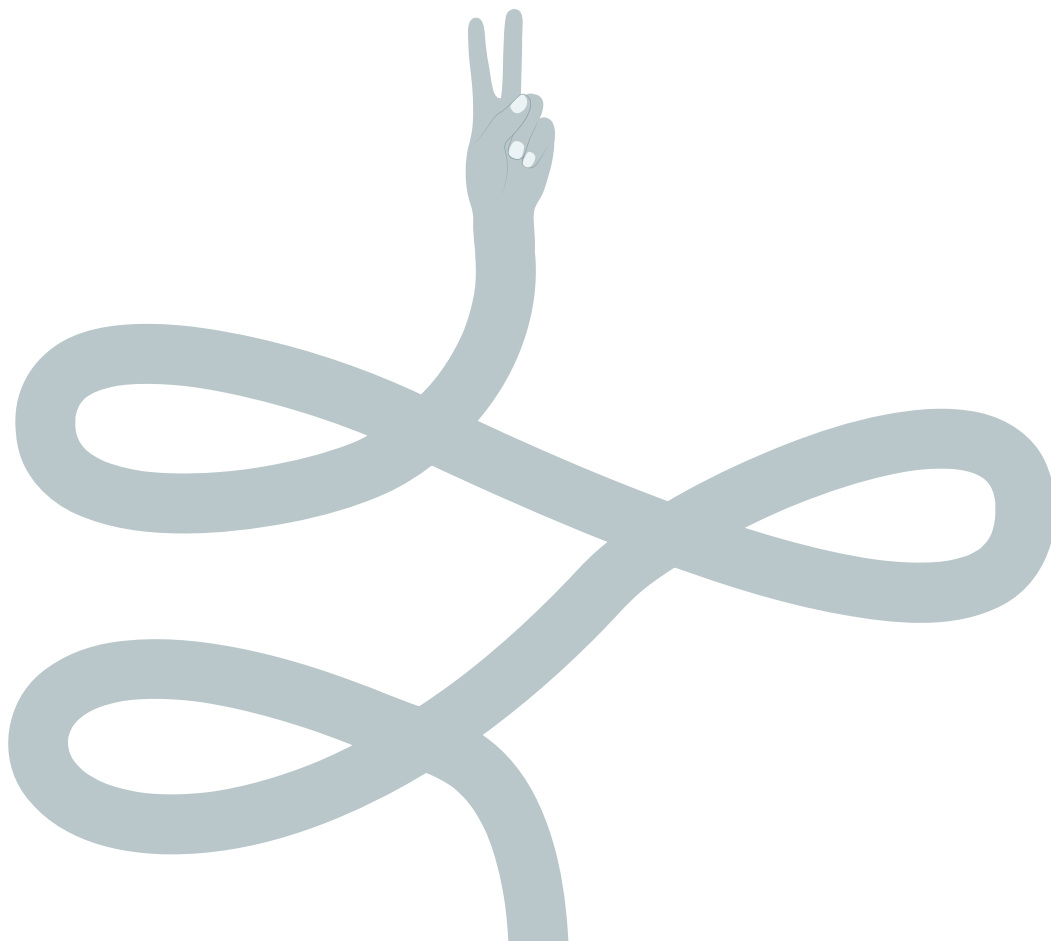
## Kodėl būtina taikyti „Youthpass“?

- „Youthpass“ taikymas yra vienas iš projektų kokybės kriterijų – į tai, ar „Youthpass“ taikomas projekte, yra atsižvelgiama vertinant tiek projektų paraiškas, tiek ataskaitas.
- Pildant „Youthpass“ pažymėjimą lavinamas gebėjimas savireflektuoti, kuris bus naudingas ir ateityje: kuriant gyvenimo aprašymą, siekiant gauti norimą darbo poziciją ar būti atrinktam įvairiuose konkursuose.
- Lietuvoje „Youthpass“ pripažintas ir formaliojo švietimo sistemoje. Stojantys į Lietuvos aukštąsias mokyklas, bakalauro studijų programas, LAMA BPO sistemoje pateikę „Youthpass“ pažymėjimą, patvirtinantį ilgiau nei 3 mėnesius trukusią savanorystę, gauna papildomą 0,25 balo.
- Europos Komisija yra patvirtinusi „Youthpass“ strategiją – siekiama, kad „Youthpass“ būtų kuo plačiau naudojamas ir pripažįstamas vietiniu, nacionaliniu bei tarptautiniu lygiu.

## Į ką atkreipti dėmesį?

- Projekto veiklos pradžioje labai svarbu dalyvius iš anksto supažindinti su „Youthpass“ įrankiu ir pažymėjimo išdavimo galimybėmis, kartu su dalyviais aptarti 8 bendrųjų gebėjimų sritis, sutarti dėl tolimesnių susitikimų-refleksijų, padėsiančių aiškiau suprasti ir identifikuoti patobulintus ar įgytus gebėjimus.
- Ilgalaikės savanorystės dalyviams patartina aptarti „Youthpass“ bendrųjų gebėjimų sritis ir apie jas diskutuoti, reflektuoti vieną kartą per mėnesį.
- Trumpalaikės savanorystės dalyviams patartina aptarti „Youthpass“ bendrųjų gebėjimų sritis ir apie jas diskutuoti, reflektuoti vieną kartą per savaitę.
- Pristatant „Youthpass“ ir kalbant apie 8 bendrųjų gebėjimų sritis su intelekto sutrikimą turinčiu jaunimu patartina neskubėti, kalbėti atskirai apie kiekvieną sritį, aiškiai pateikti pavyzdžius bei leisti pačiam jaunuoliui nuspręsti, ar jis įgijo šią kompetenciją, ar ne.
- Sutrikusio intelekto jaunimui „Youthpass“ 8 bendrųjų gebėjimų sritis galima pateikti žaismingai ir paprastai, sukuriant specialias anketas, klausimynus su nesudėtingais klausimais bei simboliais, piktogramomis, paveikslėliais. Pavyzdį galite rasti [čia](#).

- Sutrikusio intelekto jaunimui labai svarbus palaikymas ir aiškumas, todėl „Youthpass“ toks jaunuolis turi pildyti kartu su asistentu, kuris visada atsakys į jo klausimus ir padės suprasti jam nesuprantamus žodžius, teiginius ir kt.
- Asistento pareiga padėti pačiam jaunuoliui suprasti ir įvardinti įgytas kompetencijas bei padėti jas įrašyti jaunuoliui suprantama forma, bet jis neturi nieko nuspręsti už jaunuolį.





# BAIGIAMASIS ŽODIS



Tikimės, kad šis leidinys padės apsispręsti žengti pirmyn ir įsitraukti į projektinę veiklą tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu.

Neišsigąskite iššūkių! Drąsiai eikite pirmyn, siekite savo tikslų, motyvuokite save ir kitus, mąstykite pozityviai, svajokite ir niekada nepasiduokite. Noras, ryžtas ir pasitikėjimas savimi padeda nugalėti sunkumus bei pasiekti norimus rezultatus.

Tik pradėję dalyvauti ir / ar įgyvendinti projektus suprasite, kokias galimybes mums visiems jie atveria. Patikėkite, mes tą patyrėme.

*Panevėžio jaunuolių dienos centro komanda*

## Veikėjai



---

# SAVOKŲ ŽODYNAS

---

<b>Jaunuolis</b>	<p>ES jaunimo rėmimo programų kontekste tai asmuo, kurio amžius iki 30 metų (imtinai).</p> <p>Programa „Erasmus+“ orientuota į 13–30 metų amžiaus dalyvius.</p> <p>Programa „Europos solidarumo korpusas“ orientuota į 18–30 metų amžiaus dalyvius.</p>
<b>Specialiųjų poreikių turintis jaunimas</b>	<p>Tai jauni žmonės su negalia (intelektu, judėjimo, klausos, regos, kalbos, turintys elgesio, emocinių sutrikimų ir pan.).</p>
<b>Nacionalinė agentūra</b>	<p>Tai įstaiga, kuri rūpinasi Europos Sąjungos jaunimo rėmimo programų įgyvendinimu. Kiekviena ES šalis turi atskirą Nacionalinę agentūrą, kurios tarpusavyje bendradarbiauja.</p>
<b>„Europos solidarumo korpuso“ duomenų bazė</b>	<p>Tai interneto erdvė, kurioje jaunas žmogus, besidomintis savanorystės, stažuotčių ar įsidarbinimo galimybėmis, gali registruotis ir ieškoti projektų, kuriuose norėtų dalyvauti.</p> <p>Kai kuriais atvejais norėdamas dalyvauti projekte jaunuolis privalo būti užsiregistravęs minėtoje bazėje. Nuoroda <a href="#">čia</a>.</p>
<b>Mentorius</b>	<p>Tai asmuo, kuris padeda savanoriui integruotis į organizaciją ir vietos bendruomenę.</p>
<b>Tutorius</b>	<p>Tai organizacijos, kurioje savanoriaujama, paskirtas asmuo, planuojantis ir derinantis savanorio veiklas, užduotis, stebintis, padedantis spręsti kylančias problemas, padedantis įsivertinti mokymosi procesą, savanorystės patirtį.</p>

---

<b>Mokymų vadovas, fasilitatorius</b>	Tai asmuo, didinantis grupės darbo efektyvumą, siekiantis padėti grupei rasti būdų išnagrinėti, išspręsti problemas ir priimti sprendimus.  Tokie asmenys yra samdomi padėti įgyvendinti projektų veiklas.
<b>„Youthpass“</b>	Tai savęs vertinimo įrankis ir pažymėjimas, patvirtinantis projekte įgytą patirtį. „Youthpass“ pildo pats projekto dalyvis, padedamas projekto organizatorių. Pildydamas dalyvis aprašo projekto metu įgytas kompetencijas. Taip, naudodamasis „Youthpass“ įrankiu, jaunuolis mokosi reflektuoti ir įsivertinti įgytą patirtį.  Patvirtintas projekto organizatorių „Youthpass“ tampa pažymėjimu, įrodančiu projekte įgytą neformaliojo ugdymo patirtį bei pripažįstančiu dalyvavimą projekte kaip mokymosi laikotarpį.
<b>Asistentas/ lydintis asmuo</b>	Asmuo, kuris projekto metu lydi ir padeda specialiųjų poreikių turinčiam jaunuoliui.



